

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ-ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΣΗ

ΘΕΜΑ:

***«Ο Εναλλακτικός Τουρισμός στην περιοχή των Τζουμέρκων
και περιθώρια ανάπτυξής του»***

***ΕΚΠΟΝΗΣΗ: ΔΡΙΒΑ ΕΛΕΝΗ (Α.Μ :15)
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ***

ΠΡΕΒΕΖΑ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2017

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ-ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΣΗ

ΘΕΜΑ:

***«Ο Εναλλακτικός Τουρισμός στην περιοχή των Τζουμέρκων
και περιθώρια ανάπτυξής του»***

***ΕΚΠΟΝΗΣΗ: ΔΡΙΒΑ ΕΛΕΝΗ (Α.Μ :15)
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ***

ΠΡΕΒΕΖΑ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2017

**ALTERNATIVE TOURISM AT THE TZOUMERKA AREA
AND ITS MAGINS.**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων Καθηγητής

ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
Αναπληρωτής Καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής

ΓΑΛΑΝΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
Επίκουρη Καθηγήτρια

3. Μέλος επιτροπής

ΝΑΞΑΚΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ
Καθηγητής

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

ΝΑΞΑΚΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

© Δρίβα, Ελένη, 2017.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εξ' ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν(κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στην βιβλιογραφία.

Δρίβα Ελένη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ πολύ την οικογένειά μου για την στήριξη και την βοήθεια που μου έδωσε για να μπορέσω να φέρω εις πέρας την διπλωματική μου εργασία και τον κύριο Παπαγεωργίου Δημήτριο, υπεύθυνο της εταιρίας Trekking Hellas στην περιοχή των Τζουμέρκων για τις πληροφορίες που μου έδωσε για την εταιρία και για την περιοχή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας, είναι να διαπιστωθεί τα περιθώρια ανάπτυξης που υπάρχουν στην περιοχή των Τζουμέρκων για τον Εναλλακτικό Τουρισμό. Κατά πόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει βοηθήσει, με τα Ευρωπαϊκά προγράμματα τα οποία έχει διαθέσει, τον Εναλλακτικό Τουρισμό και την ανάλυση αυτών των προγραμμάτων. Θα γίνει και μια παρουσίαση της εταιρείας Trekking Hellas, η οποία δραστηριοποιείται στον Εναλλακτικό Τουρισμό μέσω υπαίθριων δραστηριοτήτων.

Η διπλωματική εργασία χωρίζεται σε έξι(6) Κεφάλαια:

Στο πρώτο Κεφάλαιο παρουσιάζεται η ιστορική ανασκόπηση του Τουρισμού, πότε πρωτοεμφανίστηκε ο Τουρισμός, η έννοιά του και πώς εξελίχθηκε με την πάροδο των χρόνων.

Στο δεύτερο Κεφάλαιο, αναλύεται ο Εναλλακτικός Τουρισμός, τι σημαίνει Εναλλακτικός Τουρισμός, πότε έχουμε την εμφάνισή του, τα είδη του Εναλλακτικού Τουρισμού, τις διαφορές που έχει από τον Μαζικό Τουρισμό και ανάλυση κάποιων ειδών του Εναλλακτικού Τουρισμού.

Στο τρίτο Κεφάλαιο, παρουσιάζονται συνοπτικά τα σημαντικότερα προγράμματα που έχουν δοθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον Εναλλακτικό Τουρισμό στη χώρα μας και το πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

Στο τέταρτο Κεφάλαιο, παρουσιάζεται η περιοχή των Τζουμέρκων, το εθνικό πάρκο Τζουμέρκων και γίνεται ανάλυση εσωτερικού – εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής για να παρουσιαστούν τα αδύναμα και δυνατά σημεία της περιοχής.

Στο πέμπτο Κεφάλαιο, αναλύεται ο Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016, τα βασικά του σημεία καθώς επίσης και μια παρουσίαση της εταιρείας Trekking Hellas η οποία δραστηριοποιείται και στην περιοχή των Τζουμέρκων με υπαίθριες δραστηριότητες.

Στο έκτο Κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, τα αρνητικά και τα θετικά της περιοχής των Τζουμέρκων και κατά πόσο είναι εύκολη η ανάπτυξη του Εναλλακτικού Τουρισμού στην περιοχή.

Λέξεις – κλειδιά: Εναλλακτικός Τουρισμός , αειφόρος ανάπτυξη, Τουρισμός, Τζουμέρκα

Αειφόρος ανάπτυξη ορισμός: «Η ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες»>

ABSTRACT

The aim of diplomatic work, is to find out what growth potential exists in the Tzoumerka region for Alternative Tourism. How much has the European Union helped with European programs has provided, Alternative Tourism and the analysis of these programs. There will also be a presentation of Trekking Hellas, which is active in Alternative Tourism through outdoor activities.

The diplomatic work, is divided into (6) chapters.

In the first chapter, is presented the historical review of tourism, when tourism first appeared, its meaning and how it evolved over the years.

In the second chapter, is analyzed the Alternative Tourism, what does mean Alternative Tourism, when we have the begging of it, the Types of Alternative Tourism and its differences from the mass Tourism.

In the third chapter, are summarized the most important projects that have been given by the European Union in our country and the NSRF program 2014 – 2020.

In the fourth chapter, are presented the region of Tzoumerka, the Tzoumerka National Park and analysis of the internal and external environment of the area and present the weak and strong point of the region.

In the fifth chapter, is analyzed the Development Law 4399/2016, the key points of it, as well as a presentation of Trekking Hellas, which is active in the area of Tzoumerka with outdoors activities.

In the sixth chapter, are presented, the conclusions, the negative and the positive aspects of the Tzoumerka region and the extent to which Alternative Tourism in the region is easy to develop.

Keywords: Alternative Tourism, sustainable development, Tourism, Tzoumerka

Sustainable development definition: <<Growth covering the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs>>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ABSTRACT.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
Τουρισμός – Διαχρονική εξέλιξή του.....	12
1.1. Πρώτη εμφάνιση του Τουρισμού.....	13
1.2 Ιστορική Εξέλιξη του Τουρισμού.....	15
Κεφάλαιο 2 ^ο	
Εναλλακτικός Τουρισμός.....	16
2.1 Ιστορική Ανασκόπηση του Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού.....	17
2.2 Έννοια του Εναλλακτικού Τουρισμού.....	17
2.3 Μορφές του Εναλλακτικού Τουρισμού.....	19
2.4 Αγροτουρισμός.....	21
2.5 Ο Αγροτουρισμός στην Ελλάδα.....	22
2.6 Άλλες μορφές του Εναλλακτικού Τουρισμού που σχετίζονται με τον Αγροτουρισμό.....	23
Κεφάλαιο 3 ^ο	
Ευρωπαϊκή Ένωση και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού.....	32
3.1 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα.....	33
3.2 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	33
3.3 Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG.....	33

3.4 Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER.....	34
3.5 Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.....	34
3.6 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2014- 2020.....	35
Κεφάλαιο 4 ^ο	
Η Περιοχή των Τζουμέρκων.....	39
4.1 Γενική παρουσίαση της περιοχής των Τζουμέρκων και των δυνατοτήτων της.....	40
4.2 Φορέας διαχείρισης Πάρκου Τζουμέρκων, Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου..	41
4.3 Τουρισμός και Ανάπτυξη στην περιοχή των Τζουμέρκων.....	46
4.4 Εσωτερικό και Εξωτερικό Περιβάλλον της Περιοχής των Τζουμέρκων.....	47
Κεφάλαιο 5 ^ο	
Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016- Trekking Hellas Group of Companies	50
5.1 Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016	51
5.2 Βασικά σημεία του Αναπτυξιακού Νόμου.....	53
5.3 Trekking Hellas Group of Companies.....	58
5.4 Συμπεράσματα.....	61
Βιβλιογραφία.....	63
Παραρτήματα.....	65

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Διαφορές Μαζικού – Εναλλακτικού Τουρισμού

Πίνακας 4.1: Συγκριτικός Πίνακας Μόνιμου Πληθυσμού 2001 – 2011 στους Δήμους Βόρειων και Κεντρικών Τζουμέρκων

Πίνακας 4.2: Δήμοι με την μεγαλύτερη μέση ηλικία

Πίνακας 4.3: Ανάλυση SWOT της περιοχής των Τζουμέρκων

Πίνακας 5.1: Βασικά Σημεία Αναπτυξιακού Νόμου 4399/2016

Πίνακας 5.2: Τάση Τζίρου – πελατών της εταιρίας Trekking Hellas στην περιοχή των Τζουμέρκων

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 3.1: Πίνακας Κατανομής Χρηματοδοτικών πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020 ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Εικόνα 5.1: Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων από 01/01/2017 έως 31/12/2020

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ιστορική ανασκόπηση του Τουρισμού Διεθνώς και στην Ελλάδα. Αναλύονται τα βήματα του Τουρισμού, πώς ξεκίνησε, που πρωτοεμφανίστηκε και πώς εξελίχθηκε.

Με αυτή την ανασκόπηση, προσδιορίζεται το πόσο σημαντικό είναι για την ανάπτυξη μιας χώρας, τόσο κοινωνικός όσο και οικονομικός, ο Τουρισμός. Όπως επίσης το γεγονός ότι ο Τουρισμός είναι και θα είναι ένα πάρα πολύ σημαντικός παράγοντας στην εξέλιξη ενός κράτους, τόσο προς τα άτομα, όσο και γενικά στο σύνολο της εικόνας του ίδιου του κράτους, να είναι υγιές οικονομικά και ανεξάρτητο.

Επίσης, θα παρουσιάζονται και κάποια στοιχεία, αριθμητικά, για να διαπιστωθεί η σημαντικότητα του Τουρισμού στην εξέλιξη μιας χώρας.

1.1 Πρώτη εμφάνιση του Τουρισμού

Η δραστηριότητα του Τουρισμού δεν είναι τόσο πρόσφατη όπως εμφανίζεται σαν λέξη, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Έχει τις ρίζες της από την αρχαιότητα και ήταν συνδεδεμένη με τον ελεύθερο χρόνο και τις δραστηριότητες που μπορούσε να εξυπηρετήσει.

Ο ελεύθερος χρόνος, στην αρχαία Ελλάδα και στην αρχαία Ρώμη απεικόνιζε την προέλευση και την τάξη των πολιτών που ήταν ελεύθεροι και οικονομικά εύποροι. Ο ελεύθερος χρόνος συνδεόταν ουσιαστικά με τις ευγενείς απασχολήσεις και όριζε το τί είναι ελευθερία και τί όχι.

Όπως εμφανίζεται από ιστορικές αναφορές, η έννοια του ταξιδιώτη – τουρίστα πρωτοεμφανίζεται στην αρχαία Ελλάδα και στην αρχαία Ρώμη με πολλούς ιστορικούς – γεωγράφους, της εποχής να ταξιδεύουν σε διάφορες περιοχές και τόπους αναλύοντας τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής, όπως παρουσιάζονται στις “Ιστορίες” τους.

Ο Ηρόδοτος, γεωγράφος και ιστορικός (480-421 π.χ.), υπήρξε ένας από τους πρώτους ταξιδιώτες – τουρίστες, ο οποίος κατά την διάρκεια των μετακινήσεών του δεν σταμάτησε να ενδιαφέρεται για τα ήθη, τα έθιμα, τη θρησκεία, και τις τέχνες των τόπων που επισκεπτόταν. Οι περιηγήσεις του φτάνουν μέχρι την Σικελία, την Αίγυπτο και την Περσία. Σήμερα ο Ηρόδοτος μπορεί να χαρακτηριστεί, σύμφωνα με τις σύγχρονες αναζητήσεις στις τυπολογίες του τουρίστα, ως μοντέλο τουρίστα και να ενταχθεί στην κατηγορία του ευφυή τουρίστα (tourist intelligent). Επιπλέον οι μετακινήσεις, εσωτερικές μετακινήσεις, στην αρχαιότητα γινότανε για λόγους αναψυχής, να παρευρεθούν σε αθλητικούς αγώνες «Ολυμπιακοί Αγώνες», θεατρικές παραστάσεις, εορτές κ.τ.λ.¹

Η σπουδαιότητα του Τουρισμού για μια χώρα είναι τεράστια, διότι επηρεάζει σημαντικούς τομείς της, οι σπουδαιότεροι από τους οποίους είναι οι εξής²:

¹ Βαρβαρέσος Στέλιος. Τουρισμός Οικονομικές Προσεγγίσεις 2000 β' έκδοση

² Βαρβαρέσος Στέλιος. Τουρισμός Οικονομικές Προσεγγίσεις 2000 β' έκδοση

- Ο συναλλαγματικός τομέας
- Ο τομέας της απασχόλησης
- Ο επιχειρηματικός τομέας
- Ο εισοδηματικός τομέας
- Ο πολιτιστικός τομέας
- Ο δημοσιονομικός τομέας

Ο Τουρισμός για μια χώρα είναι πάρα πολύ σημαντικός ως προς την οικονομική της ανάπτυξη και αυτό φαίνεται και από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην οικονομία μιας χώρας σε αριθμούς.

Για την Ελλάδα με βάση τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), για το έτος 2016 η συμμετοχή του τουριστικού κλάδου στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν(ΑΕΠ) της χώρας βρίσκεται στο 18,6%, η συμμετοχή στην απασχόληση βρίσκεται στο 23,4% της συνολικής απασχόλησης, έσοδα από τον τουρισμό για το 2016 κυμαίνονται στα 12,6 δις .ευρώ, αφίξεις αλλοδαπών 24,7 εκατομμύρια και μερίδιο αγοράς σε παγκόσμιο επίπεδο έχει το 2% και σε Ευρωπαϊκό το 3,1%.³

Από τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν φαίνεται το πόσο σημαντικός τομέας είναι ο τομέας του Τουρισμού. Η Ελλάδα ειδικότερα είναι μια χώρα η οποία βασίζεται σε δύο πολύ σημαντικούς κλάδους για την ανάπτυξή της. Οι δύο αυτοί κλάδοι είναι ο αγροτικός κλάδος και ο τουριστικός. Αυτοί οι δύο κλάδοι αν συνεργαστούν και αναπτυχθούν με ποιότητα και ευφύια, τότε η Ελλάδα μπορεί να έχει μια καλή και υγιή οικονομία.

Αυτό το πάντρεμα στους δύο αυτούς τομείς, μπορεί να γίνει μέσω του Εναλλακτικού Τουρισμού, ο οποίος θα επιφέρει ανάπτυξη σε περιοχές μειονοτικές, περιοχές που δεν ξέραμε καν την αξία τους και τι θα μπορούσαν να προσφέρουν.

³ <http://sete.gr/el/stratigiki-gia-ton-tourismo/vasika-megethi-tou-ellinikoy-tou> Βασικά μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού 2016

1.2 Εξέλιξη του Τουρισμού

Στο τέλος την αρχαιότητας άρχιζαν να εμφανίζονται οι πρώτες τάσεις εμπορικοποίησης των ταξιδιωτικών μετακινήσεων.

Κατά την διάρκεια του Μεσαίωνα επικρατούν δύο μορφές τουρισμού:

- α) Ο πανεπιστημιακός τουρισμός ιδιαίτερα αναπτυγμένος γύρω από τα πανεπιστημιακά κέντρα
- β) Ο τουρισμός των μεγάλων θρησκευτικών γεγονότων και εορτών.

Στα τέλη του Μεσαίωνα η ελβετική και γερμανική ξενοδοχεία έχει αποκτήσει μεγάλη φήμη, χάρη στην ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, ενώ στη Γαλλία η γαστρονομία συμβάλλει και στην ψυχαγωγία των πελατών της.

Κατά την διάρκεια της Αναγέννησης οι άνθρωποι αρχίζουν να ταξιδεύουν για λόγους ευχαρίστησης αλλά και από περιέργεια να δούνε και να μάθουν καινούργια πράγματα.

Στης αρχές του 19^{ου} αιώνα αρχίζει να εμφανίζεται η λέξη tourist, που ταξιδεύει για περιήγηση και tourism, να ταξιδεύει κανείς από ευχαρίστηση.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και λόγω της οικονομικής συγκυρίας του 1905- 1914, του Α παγκοσμίου πολέμου και τις συνέπειές του στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, οι πληθωριστικές τάσεις που αφανίζουν ολοκληρωτικά τους εισοδηματίες του 19^{ου} αιώνα και η οικονομική κρίση του 1929 η οποία καταστρέφει ολοκληρωτικά τους εισοδηματίες του αριστοκρατικού τουρισμού συμβάλλουν στην εμφάνιση των πρώτων τάσεων της μαζικοποίησης και της εμπορικοποίησης του τουρισμού που μέχρι και σήμερα υπάρχουν αυτές οι τάσεις και εννοιολογικά πλέον εμφανίζεται συχνά με τον ορισμό του μαζικού τουρισμού.⁴

⁴ Βαρβαρέσος Στέλιος. Τουρισμός έννοιες, μεγέθη, δομές Αθήνα 2000 β έκδοση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

Εναλλακτικός Τουρισμός

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί η έννοια του Εναλλακτικού Τουρισμού, ο χρόνος και ο τόπος εμφάνισης του Εναλλακτικού Τουρισμού και η διαφορά του από τον μαζικό Τουρισμό.

Όπως θα αναλυθεί παρακάτω ο Εναλλακτικός Τουρισμός προϋπήρχε απλά δεν υπήρχε ξεκάθαρη η έννοιά του. Ο Εναλλακτικός Τουρισμός, εκτός από την σημαντικότητά του στην εξέλιξη ενός τόπου, δίνει μεγάλη προτεραιότητα στο φυσικό περιβάλλον και αναπτύσσεται με βάση την σταθερότητα του φυσικού περιβάλλοντος, τη μη αλλοίωσή του και εστιάζει στην ανάπτυξη των μειονοτικών περιοχών και τόπων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά για την ανάδειξή και ανάπτυξή τους.

Ο Εναλλακτικός Τουρισμός, όπως θα δούμε είναι πολύ σημαντικός διότι προωθεί την ανάπτυξη τέτοιων περιοχών, βασιζόμενος στα χαρακτηριστικά του κάθε τόπου, στους κατοίκους της περιοχής και στις ήδη δραστηριότητες που υπάρχουν, αξιοποιώντας τις με τον πιο εύρυθμο τρόπο προς το περιβάλλον.

2.1 Ιστορική Ανασκόπηση του Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού

Όπως παρουσιάστηκε στο πρώτο κεφάλαιο, στην ιστορική ανασκόπηση του Τουρισμού, φαίνεται ότι ο τουρισμός σαν δραστηριότητα πρωτοεμφανίστηκε την περίοδο των αρχαίων χρόνων.

Στην τουριστική βιβλιογραφία, υπάρχουν αναφορές που εμφανίζουν ότι μερικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού πρωτοεμφανίστηκαν κατά την αρχαιότητα και επιπλέον αποτελούσαν και την μοναδική, τότε, τουριστική δραστηριότητα.

Πολλοί συγγραφείς όμως χαρακτηρίζουν το σύνολο των εναλλακτικών μορφών τουρισμού ως νέες. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε στη δεκαετία του 1970 για να περιγράψει τις, πραγματικά νέες εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Ουσιαστικά οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού έχουν το ξεκίνημά τους από την αρχαιότητα. Δύο χαρακτηριστικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού που η εμφάνισή τους έγινε στην περίοδο των αρχαίων χρόνων είναι ο αθλητικός τουρισμός και ο θρησκευτικός τουρισμός.⁵

2.2 Έννοια του Εναλλακτικού Τουρισμού

Ο όρος εναλλακτικός τουρισμός πρωτοεμφανίστηκε στον Οικουμενικό Συνασπισμό για τον Τουρισμό στον Αναπτυσσόμενο Κόσμο (Ecumenical Coalition on Third World Tourism), ο οποίος διακήρυξε ότι ο στόχος του είναι «να εξερευνήσει πιθανές μορφές εναλλακτικού τουρισμού στις χώρες του Τρίτου Κόσμου».

Στη συνέχεια συμφώνησαν ότι ο εναλλακτικός τουρισμός είναι «μια διαδικασία που προωθεί μια δίκαιη μορφή ταξιδιού μεταξύ των μελών διαφορετικών κοινωνιών με στόχο την μεταξύ των συμμετεχόντων».

⁵ Σφακιανάκης Κων. Μανώλης. Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού 2000

Ως βασικές αρχές που διέπουν τον Εναλλακτικό Τουρισμό είναι οι παρακάτω:⁶

- α. Να υπάρχει ένας διάλογος με την τοπική κοινωνία
- β. Να βασίζεται σε ορθές περιβαλλοντικές αρχές και να λαμβάνει υπόψη τον τοπικό πολιτισμό και τις θρησκευτικές του ιδιαιτερότητες
- γ. Να είναι ένα μέσο για πιο δίκαιη κατανομή των κερδών στους φτωχούς
- δ. Να λαμβάνεται υπόψη η ικανότητα της περιοχής να ανταπεξέλθει, τόσο σε όρους αισθητικής όσο και οικολογίας

Ένας ορισμός που μπορεί να δοθεί αναλύοντας την έννοια του Εναλλακτικού Τουρισμού με μεγαλύτερη σαφήνεια είναι ο παρακάτω ορισμός:⁷

«Μια μικρή κλίμακας και μη μαζικής μορφής ανάπτυξης τουριστικών προορισμών που προωθεί μια ενεργητική μορφή διακοπών φιλική προς το φυσικό περιβάλλον και τις κοινωνικές και πολιτιστικές αξίες και που κάνει δυνατή την αλληλεπίδραση και την κοινή συμβίωση μεταξύ των μελών διαφορετικών κοινωνικών ομάδων(των τουριστών και των κοινωνιών υποδοχής τους) και αναπτύσσεται με τη σύμφωνη γνώμη και συμμετοχή του ντόπιου κοινωνικού συνόλου». Ο παραπάνω ορισμός, είναι αρκετά ξεκάθαρος για το τί είναι ο Εναλλακτικός Τουρισμός και με βάση τον ορισμό γίνεται διαχωρισμός σε Μαζικό Τουρισμό Και ο Εναλλακτικό Τουρισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ:2.1

Οι διαφορές του μαζικού και εναλλακτικού Τουρισμού εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Μαζικός Τουρισμός /Τουρίστας	Εναλλακτικός Τουρισμός/τουρίστας
Πραγματώνεται σε αστικό περιβάλλον	Πραγματώνεται σε φυσικό περιβάλλον
Παθητικός	Ενεργητικός
Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα 3S's	Συμμετοχή σε ποικίλες δραστηριότητες

⁶ Επιμέλεια Μάριος Σωτηριάδης και Ιωάννα Φαρσάρη Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού σχεδιασμός management και marketing 2009

⁷ Δρ. Κωνσταντίνος Ανδριώτης Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός 2008 Αθήνα

Οργανωμένος	Μεμονωμένος
Ποσοτικός	Ποιοτικός
Μεγάλης κλίμακας επενδύσεις	Μικρής κλίμακας επενδύσεις
Ανεξέλεγκτος/ Απροσχεδιαστος	Ελεγχόμενος/ Σχεδιασμένος
Μεγάλων Επιπτώσεων	Μικρών επιπτώσεων
Επιπτώσεις αρνητικές(υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας, περιβαλλοντική μόλυνση κ.λπ.)	Επιπτώσεις θετικές(σεβασμός του περιβάλλοντος, της κουλτούρας και της κοινωνίας κ.λπ.)
Εξωγενής Ανάπτυξη	Ενδογενής ανάπτυξη

ΠΗΓΗ: Δρ. Κωνσταντίνος Ανδριώτης Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός 2008 Αθήνα

2.3 Μορφές του Εναλλακτικού Τουρισμού

Η φιλοσοφία του Εναλλακτικού Τουρισμού συνοψίζεται στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και των πόρων του τουριστικού προσδιορισμού, στην ικανοποίηση των αναγκών του ντόπιου πληθυσμού και στη δυνατότητα των χωρών, στις οποίες υπάρχουν οι τουριστικοί προσδιορισμοί να παίρνουν αυτές τις αποφάσεις της τουριστικής ανάπτυξης σύμφωνα με τις δικές τους τουριστικές πολιτικές και να σέβονται το περιβάλλον, τον πολιτισμό του τόπου τους και τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν σε κάθε περιοχή.⁸ Οι κυριότερες μορφές του Εναλλακτικού Τουρισμού είναι:⁹

- Πολιτιστικός Τουρισμός
- Χειμερινός Τουρισμός
- Ορεινός και Ορειβατικός Τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Θαλάσσιος Τουρισμός
- Οικοτουρισμός
- Αθλητικός Τουρισμός
- Τουρισμός Περιπέτειας

⁸ Μανώλης Κων. Σφακιανάκης Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού 2000

⁹ Βενετσανοπούλου Γ. Μάρω. Η Κρατική Συμβολή Στον Τουρισμό Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Ιστορική Εξέλιξη – Θεσμικό Πλαίσιο 2006

Οι μορφές αυτές, ήπιες στο βαθμό που ελαχιστοποιούν τις δυσμενείς επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού, έχουμε ένα κοινό χαρακτηριστικό την αποκέντρωση και απομάκρυνση της τουριστικής δραστηριότητας από τις ακτές, τη διοχέτευσή της στο εσωτερικό κάθε χώρας και επομένως την ορθολογική ανάπτυξη νέων περιοχών και συντήρησης απομακρυσμένων.

Εκτός από τις παραπάνω κυριότερες μορφές τουρισμού που παρουσιάστηκαν, υπάρχουν και οι ειδικές μορφές τουρισμού οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός κυρίαρχου κινήτρου στη ζήτηση και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής στις τουριστικές περιοχές που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση των τουρισμών της κάθε ειδικής μορφής.

Οι κυριότερες ειδικές μορφές τουρισμού είναι:¹⁰

- Ο Κοινωνικός Τουρισμός
- Ο Τουρισμός Υγείας
- Ο Τουρισμός Παραχείμασης
- Ο Θρησκευτικός Τουρισμός
- Ο Επαγγελματικός Τουρισμός
- Ο Συνεδριακός Τουρισμός
- Ο Εκθεσιακός Τουρισμός
- Ο Τουρισμός Κινήτρων

Οι ειδικές μορφές τουρισμού, χωρίς να υποκαθιστούν τον μαζικό τουρισμό, λειτουργούν συμπληρωματικά, εμπλουτίζουν, διευρύνουν και διαφοροποιούν το τουριστικό προϊόν, καλύπτοντας την αντίστοιχη ζήτηση που φαίνεται να είναι αυξανόμενη.

2.4 Αγροτουρισμός

¹⁰ Βενετσανοπούλου Γ. Μάρω. Η Κρατική Συμβολή Στον Τουρισμό Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Ιστορική Εξέλιξη – Θεσμικό Πλαίσιο 2006

Ο αγροτουρισμός είναι μια ειδική μορφή εναλλακτικού τουρισμού που συγκροτεί ένα εξιδεικευμένο προϊόν με διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση. Είναι μια επιτυχημένη Ευρωπαϊκή πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου, που εφαρμόζεται επιτυχώς τα τελευταία χρόνια για να αντιμετωπίσει σημαντικά προβλήματα, όπως είναι η ερήμωση της υπαίθρου, η αστυφιλία και η μείωση της αγροτικής παραγωγής.

Ο αγροτουρισμός, μπορεί να οριστεί « ως εκείνη η δραστηριότητα που αναπτύσσεται στον αγροτικό χώρο από αγρότες κατά κύριο επάγγελμα που είναι μόνιμοι κάτοικοι μιας περιοχής και έχουν ως κύριο σκοπό την ενίσχυση του αγροτικού τους εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας με την εκμετάλλευση τουριστικών καταλυμάτων (ενοικιαζόμενα δωμάτια, πανσιόν, ξενώνες κάμπινγκ), την τροφοδοσία των τουριστικών μικρομονάδων με προϊόντα τοπικής παραγωγής και την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων που συνοδεύονται συμπληρωματικά με τον τουρισμό»¹¹

Οι λόγοι που οδήγησαν στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού προέκυψαν από μια διπλή αναγκαιότητα :¹²

Η πρώτη αναγκαιότητα αφορά στη στροφή της τουριστικής ζήτησης. Το γεγονός ότι όλο και περισσότεροι τουρίστες αποζητούν την φυγή, όχι απλώς με τη μορφή των οργανωμένων διακοπών, αλλά με την έννοια της επιστροφής στη φύση, συνδέεται άμεσα με τα προβλήματα των αστικών κέντρων. Οι τουρίστες αναζητούν στον αγροτουρισμό όλα τα χαρακτηριστικά εκείνα που λείπουν από την πόλη, δηλαδή την επαφή με τη φύση, την ησυχία και κυρίως τη γνήσια, ειλικρινή και ανθρώπινη επαφή και φιλοξενία από τα άτομα της υπαίθρου, που ζουν σε μεγαλύτερη αρμονία και ισορροπία με το περιβάλλον.

Η δεύτερη αναγκαιότητα αφορά τους αγρότες, κυρίως των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, οι οποίοι αναζητούν συμπληρωματικό εισόδημα, με δεδομένη την κρίση και την αβεβαιότητα που υπάρχει στον γεωργικό κλάδο. Η εντατική εκμηχάνιση, η συγκέντρωση κινήτρων για αγροτικές δραστηριότητες στις πιο εύφορες περιοχές και η ενθάρρυνση της μετοίκησης στις πόλεις για την εξασφάλιση φθηνού εργατικού δυναμικού για τη βιομηχανία, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων. Οι ορεινές περιοχές εγκαταλείφθηκαν, ο αγροτικός

¹¹ Τομάρας – Λαγός 2005

¹² Αγροτουρισμός – Οικοτουρισμός & Βιολογική Αιγοπροβατοτροφία: Καινοτομία, Επιστήμη & Παραγωγή
Επιμέλεια :Ιωάννης Σωτηρόπουλος 2011

πληθυσμός συγκεντρώθηκε στις μεγάλες πόλεις και οι επενδύσεις κατευθύνθηκαν στην πεδινή ζώνη, δημιουργώντας ευνοούμενες και μη ευνοούμενες περιοχές και οδηγώντας τελικά στην περιθωριοποίηση των ορεινών περιοχών. Αποτέλεσμα αυτών ήταν η μείωση του παραγωγικού πληθυσμού, η γήρανση του παραμένουτος, καθώς και η αποσύνθεση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής στον αγροτικό χώρο.

2.5 Ο Αγροτουρισμός στην Ελλάδα

Στη χώρα μας, η παρότρυνση για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού δόθηκε στη δεκαετία του 1970, όταν, με την άνοδο του μαζικού τουρισμού, άρχισε να δημιουργείται ζήτηση για ενοικιαζόμενα δωμάτια και ξενώνες στην περιφέρεια των μεγάλων τουριστικών πόλεων της Ελλάδας.

Βασικά κίνητρα και στόχοι πολιτικής για την προώθηση του αγροτουρισμού στη χώρα μας είναι μεταξύ άλλων:¹³

- Η βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος και των συνθηκών διαβίωσης του αγροτικού πληθυσμού.
- Η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο και μάλιστα σε μειονεκτικές ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, οι οποίες κινδυνεύουν να εγκαταλειφθούν.
- Η προστασία και η διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Η προσέλκυση συναλλάγματος μέσα από την ανάπτυξη του αγροτουρισμού, ο οποίος αποτελεί μια νέα μορφή εναλλακτικού και ήπιου τουρισμού με αυξανόμενη ζήτηση διεθνώς.

Οι υπηρεσίες του αγροτουρισμού στην Ελλάδα παρέχονται στους επισκέπτες μέσα στα πλαίσια της τοπικής κοινότητας, με τη μορφή ενοικιαζόμενων – επιπλωμένων δωματίων, εστιατορίων οικογενειακής μορφής με τοπική παραδοσιακή κουζίνα και χώρων αναψυχής σε περιοχές φυσικής ομορφιάς.

Οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα συμμετοχής σε τοπικές πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις, που τους φέρνουν κοντά στον τοπικό πολιτισμό και στη φύση,

¹³ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαιθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

σε αγροτικές εργασίες ή χώρους παραγωγής ειδών λαϊκής τέχνης, στην παρασκευή τοπικών φαγητών και γλυκισμάτων και σε πολλά τοπικά έθιμα.¹⁴

Οι νέες τάσεις στην τοπική ανάπτυξη εστιάζονται στην αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού κάθε περιοχής, στην ενίσχυση των τοπικών πρωτοβουλιών για ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, στην ανάπτυξη πολυκεντρικών δικτύων και συνέργιας και στην αντιμετώπιση οικουμενικών προβλημάτων με στόχο την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, καθώς και στην προώθηση της τοπικής αειφορίας. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων στις αγροτικές και ορεινές περιοχές, οι οποίες παρουσιάζουν προβλήματα ερήμωσης και συρρίκνωσης του αγροτικού εισοδήματος.¹⁵

2.6 Άλλες μορφές του Εναλλακτικού Τουρισμού που σχετίζονται με τον Αγροτουρισμό

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια στροφή των τουριστών προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού υπαίθρου. Η προτίμηση αυτή προέρχεται από την ανάγκη των ανθρώπων, κυρίως των μεγάλων αστικών κέντρων, να βρεθούν κοντά στη φύση και να ασχοληθούν με δραστηριότητες, όπως είναι τα σπορ, τοπικές εκδηλώσεις, την πανίδα και την χλωρίδα μιας περιοχής, να επισκεφθούν ιστορικά και φυσικά μνημεία κ.α.

Ο αγροτουρισμός συνδυάζοντας αυτή την επαφή των ανθρώπων με τη φύση και όλες αυτές τις δραστηριότητες που αναφέρονται πιο πάνω μπορεί και ανταποκρίνεται στο νέο πρότυπο του ενεργού τουρισμού υπαίθρου.

Με τον συνδυασμό αυτόν δημιουργείται ένα τουριστικό προϊόν – πλέγμα το οποίο αφενός εξυπηρετεί τη ζήτηση των τουριστών, αφετέρου τους αγροτικούς αναπτυξιακούς στόχους των μειονεκτικών περιοχών, με το λιγότερο δυνατό κόστος.¹⁶

¹⁴ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

¹⁵ Αγροτουρισμός – Οικοτουρισμός & Βιολογική Αιγοπροβατοτροφία: Καινοτομία, Επιστήμη & Παραγωγή Επιμέλεια :Ιωάννης Σωτηρόπουλος 2011

¹⁶ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

Οι μορφές του εναλλακτικού τουρισμού που μπορούν να συνδυαστούν με τον αγροτουρισμό, και να δημιουργήσουν ένα προϊόν – πλέγμα είναι ο μορφωτικός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο τουρισμός άθλησης, ο τουρισμός περιπέτειας, ο τουρισμός τρίτης ηλικίας, ο τουρισμός χειμερινών σπορ, ο τουρισμός παραχείμασης, ο ορεινός τουρισμός, ο θαλάσσιος τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο λαϊκός τουρισμός και ο κοινωνικός τουρισμός ανάλογα βέβαια και με την περιοχή που μπορεί να προσφέρει αυτές τις εναλλακτικές μορφές με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Ο μορφωτικός τουρισμός που αναπτύσσεται στην περιφέρεια συνδυάζεται πολύ καλά με τις άλλες εναλλακτικές μορφές τουρισμού υπαίθρου και συνεισφέρει στη δημιουργία ενός ελκυστικού διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος. Συγχρόνως με την αξιοποίηση των στοιχείων του μορφωτικού τουρισμού αναδεικνύονται ή δημιουργούνται διάφορες αγροτουριστικές μονάδες παροχής συναφών αγαθών και υπηρεσιών.

Στη χώρα μας υπάρχει το συγκριτικό πλεονέκτημα της πλούσια και διάσπαρτης πολιτιστικής κληρονομιάς, που μαζί με την οικολογική διάσταση, μπορεί να αποδώσει μεγάλα οφέλη στην περιφερειακή ανάπτυξη και να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις των επισκεπτών.¹⁷

Ο τουρισμός υγείας χαρακτηρίζεται από το κοινό κίνητρο

Υγεία των τουριστών. Τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί διάφορες κατηγορίες τουρισμού υγείας.

1.Θεραπευτικός τουρισμός, περιλαμβάνει κυρίως τον ιαματικό τουρισμό και απευθύνεται σε ανθρώπους που πάσχουν από παθήσεις, οι οποίες θεραπεύονται ή υποχωρούν με τη λουτροθεραπεία, τη λασποθεραπεία, τη διαρκή πόση μεταλλικού νερού κ.α.

2. Τουρισμός υγιεινής και φυσικής διαβίωσης, απευθύνεται κυρίως σε υγιείς ανθρώπους που ακολουθούν πρόγραμμα υγιεινής διατροφής (όπως φρουτοθεραπεία,

¹⁷ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

αποτοξίνωση με βιολογικά προϊόντα κ.α.) σε συνδυασμό με άθληση, διαιτητική παρακολούθηση, δίαιτα αδυνατίσματος, κούρα ομορφιάς κ.α.

3. Τουρισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες, αναφέρεται σε άτομα που έχουν κάποια αναπηρία και στοχεύει κυρίως να προσφέρει ευκαιρίες για ταξίδι και ψυχαγωγία.

Η Ελλάδα διαθέτει ένα τεράστιο και ως ένα βαθμό ανεκμετάλλευτο πλούτο ιαματικών πηγών και μια παράδοση ιαματικού τουρισμού. Στην ελληνική επικράτεια υπάρχουν καταγεγραμμένες περίπου 850 πηγές ιαματικών νερών, αλλά μόνο το 50% των πηγών αυτών έχει δοθεί σε κοινή χρήση. Το συγκριτικό πλεονέκτημα, έναντι των βορείων χωρών, είναι το ήπιο κλίμα (ιδιαίτερα για τον τουρισμό υγιεινής διαβίωσης και τον τουρισμό για άτομα με ειδικές ανάγκες).¹⁸

Για τον **τουρισμό άθλησης** τι να πρωτοειπωθεί. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι η πρώτη αθλητική δραστηριότητα στην ανθρωπότητα που είχε σκοπό την ανάδειξη της άθλησης ως μία από τις σημαντικότερες παραμέτρους για τη σωματική και πνευματική υγεία. Η φράση « νους υγιής εν σώματι υγιή» αναδεικνύει με χαρακτηριστικό τρόπο τη σημασία της άσκησης στη ζωή ενός πολιτισμένου λαού της αρχαιότητας, του αρχαίου ελληνικού.

Η σύγχρονη επιστημονική γνώση αναγνωρίζει και υποστηρίζει την αθλητική άσκηση ως ένα σημαντικό παράγοντα διατήρησης και προαγωγής της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής υγείας και ως μέσο θεραπευτικής αγωγής. Μέσα από την άθληση μπορούν να αντιμετωπισθούν ή να βελτιωθούν ψυχοκοινωνικές ασθένειες, να αποκατασταθούν ορθοπεδικές παθήσεις κ.α. Σε κοινωνικό επίπεδο η άθληση συμβάλει στην αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής που έχει κλονισθεί εξαιτίας των επαγγελματικών συνθηκών εργασίας και της απομάκρυνσης των ανθρώπων από παραδοσιακούς συνεκτικούς δεσμούς – θεσμούς, γιατί έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί κοινωνική συνείδηση μέσω των ομαδικών αθλημάτων.

Οι θετικές δράσεις της άθλησης αξιοποιούνται τα τελευταία χρόνια, προβάλλονται ως τουριστικό προϊόν και κατηγοριοποιούνται σε α)τουρισμό μετακίνησης φιλάθλων,

¹⁸ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

β)τουρισμό αθλητών για προπονήσεις εκτός έδρας, γ)άθληση τουριστών που δραστηριοποιούνται ευκαιριακά.

Η ατομική ή σε μικρές ομάδες άθληση των τουριστών συνδυάζεται με τη φιλοσοφία του αγροτουρισμού και λόγω έλλειψης θεατών και φιλάθλων και λόγω της περιορισμένης υποδομής που απαιτείται για την ανάπτυξή της.

Το κλίμα, η γεωμορφολογία και οι περιβαλλοντικές συνθήκες συνθέτουν, σε αρκετές περιοχές της χώρας, τόπους κατάλληλους για την ανάπτυξη του τουρισμού άθλησης. Στους τόπους αυτούς μπορούν να ασχοληθούν με διάφορα σπορ ψυχαγωγίας και αναψυχής όσοι ενδιαφέρονται για τον τουρισμό άθλησης όπως τα κλασικά σπορ, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις, Ποδόσφαιρο, γκολφ ή δραστηριότητες του βουνού, πεζοπορία, ορειβασία, ιππασία, βάδισμα στη φύση, ποδήλατο βουνού, σκοποβολή, τοξοβολία, ορειβατικό σκι, σκι ανώμαλου δρόμου, έλκηθρο, αναρρίχηση. Επίσης δραστηριότητες με νερό όπως ράφτινγκ, καγιάκ, διάσχιση ή κατάβαση φαραγγιού ή δραστηριότητες στον αέρα όπως παραπέντε, αιωροπτερισμός.¹⁹

«Να εύχεσαι να είναι μακρύς ο δρόμος γεμάτος περιπέτεια, γεμάτος γνώση...»(Κ. Καβάφης)

Όταν αυτός ο στίχος γίνεται κατά τις διακοπές στάση ζωής, ορίζεται με τη μεγαλύτερη δυνατή προσέγγιση ο σκοπός και το περιεχόμενο του **τουρισμού περιπέτειας**. Αναφέρεται στη ζωή στην ύπαιθρο, τον διακρίνουν τα απρόβλεπτα περιστατικά και ενέχει ταλαιπωρίες και κινδύνους. Είναι μια αναμέτρηση του ανθρώπου με τον εαυτό του και τα στοιχεία της φύσης, μια ανάγκη γνωριμίας με τη φύση. Περιλαμβάνει νυχτερινό περίπατο, υπαίθρια διανυκτέρευση, οδοιπορία, ανακαλύψεις, εξερευνήσεις, εκδρομές, κατακτήσεις δυσπρόσιτων τόπων. Μέσα από τις διάφορες εκφάνσεις του περιεχομένου της περιπέτειας αναζητούνται συγκινήσεις από πρωτόγνωρες καταστάσεις.

Παρόλο που η περιπέτεια εμπεριέχει το απρόβλεπτο, ως τουριστικό προϊόν οφείλει να προσφέρει από την πλευρά των εμπλεκομένων, εγγυήσεις για την προστασία και την ασφάλεια των τουριστών, καθώς και πληροφορίες για τον εμπλουτισμό της προσφοράς

¹⁹ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαιθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

με τα τοπικά, μορφωτικά, γεωμορφολογικά και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία της περιοχής.²⁰

Ένα σημαντικό πρόβλημα του σύγχρονου τουρισμού είναι η εποχικότητα της ζήτησης, η οποία οδηγεί στην ελλιπή εκμετάλλευση των τουριστικών πόρων το οποίο οφείλεται τόσο σε φυσικά αίτια όσο και σε θεσμικά . Το πρόβλημα της εποχικότητας μπορεί να αντιμετωπισθεί με την αναζήτηση και προσέλκυση τουριστών, οι οποίοι έχουν ελεύθερο χρόνο κατά της τουριστικές περιόδους που εμφανίζεται μειωμένη ζήτηση. Κατάλληλη ομάδα – πηγή τουριστών είναι οι άνθρωποι που διανύουν την **Τρίτη ηλικία** και οι οποίοι προσφέρονται για τουρισμό εκτός περιόδου αιχμής.

Η ανάπτυξη του **χειμερινού τουρισμού** αποτελεί εδώ και χρόνια πάγιο αίτημα των υπευθύνων της τουριστικής πολιτικής της χώρας μας , γιατί θα δώσει λύση στο πρόβλημα της τουριστικής εποχικότητας, δεδομένου ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις σε ορισμένες περιοχές, εφόσον διαθέτουν τις κατάλληλες κλιματολογικές συνθήκες. Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στη διάρκεια του χειμώνα περιστρέφονται γύρω από τη χιονοδρομία, για την οποία απαιτείται κατάλληλη υποδομή στα κέντρα του χειμερινού τουρισμού. Η χιονοδρομία περιλαμβάνει σκι καταβάσεων, ορειβατικό σκι, σκι ανώμαλου δρόμου και δρόμων αντοχής. Ανάλογες με το είδος της χιονοδρομίας είναι και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις π.χ. σημαντικές θεωρούνται οι αρνητικές επιπτώσεις στις περιοχές όπου υπάρχουν εγκαταστάσεις για το σκι καταβάσεων.²¹

²⁰ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

²¹ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

Ο ορεινός τουρισμός αναπτύσσεται στο ορεινό περιβάλλον – έννοια που περικλείει το φυσικό χώρο και τον ορεινό πολιτισμό και υποστηρίζεται τα τελευταία χρόνια μέσω της εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής.

Αντίθετα με τα παράλια, όπου το κλίμα είναι καθαρά μεσογειακό, στα βουνά οι βροχοπτώσεις είναι πιο ομοιόμορφα κατανεμημένες κατά τη διάρκεια του έτους, με αποτέλεσμα τα πιο αξιόλογα χερσαία οικοσυστήματα να εντοπίζονται στους ορεινούς όγκους της χώρας. Τα φυσικογεωγραφικά χαρακτηριστικά της ελληνικής χερσονήσου είναι μοναδικά. Οι ορεινοί όγκοι κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας λειτούργησαν ως καταφύγιο και κατοικήθηκαν από καταδιωκόμενους και κτηνοτρόφους κυρίως, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη ενός ορεινού πολιτισμού, κατά κανόνα ποιμενικού χαρακτήρα. Σε ορισμένες περιοχές αναπτύχθηκαν τέχνες, όπως η ξυλογλυπτική, η αγιογραφία, η ζωγραφική δομικών στοιχείων, η γουνοποιία, η υφαντική, η αργυροχρυσοχοΐα, και η χειροτεχνία γενικότερα που συντέλεσαν στη δημιουργία οικισμών, αρχοντικών και δημόσιων κτιρίων, η ομορφιά των οποίων αποτελεί αξιόλογο τουριστικό πόρο.

Δραστηριότητες που αναπτύσσονται στις ορεινές περιοχές είναι η χιονοδρομία κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών, η ορειβασία που περιλαμβάνει την πεζοπορία, την αναρρίχηση και τον αλπινισμό, η σπηλαιολογία, το ορειβατικό ποδήλατο, το ραφτινγκ, το καγιάκ, το παραπέντε και το ελεγχόμενο κυνήγι.²²

Το θαλάσσιο τουριστικό προϊόν συνθέτουν:²³

- Αθλητικά και ψυχαγωγικά σπορ, καθώς και ναυταθλητικές δραστηριότητες ατομικού και συλλογικού χαρακτήρα και συμμετοχής στο θαλασσινό νερό. Τα κυριότερα θαλάσσια σπορ είναι: Ιστιοπλοΐα, Κανό, Σερφινγκ, Θαλάσσιο σκι, Θαλάσσιο αερόστατο, Θαλάσσια Ποδήλατα, Καταδύσεις ή ακόμα και ψάρεμα κ.α.
- Θαλασσοθεραπεία: είναι η θεραπεία κάποιων παθήσεων, καθώς και η υποστήριξη της φυσικής κατάστασης που γίνεται στο θαλασσινό νερό και οφείλεται στην ευεργετική επίδραση του νερού ή και του κλίματος κοντά στη θάλασσα και που το χαρακτηρίζουν

²² Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

²³ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

οι σταθερές θερμοκρασίες, η σταθερή ποιοτική σύνθεση του νερού, η καθαρή ατμόσφαιρα και η ηλιοφάνεια.

- Θαλάσσιες περιηγήσεις με σκάφη αναψυχής και κρουαζιέρες.

Η γεωμορφολογία της ηπειρωτικής Ελλάδας με 7300 χιλιόμετρα μήκος ακτογραμμής και ο μεγάλος αριθμός νησιών, περίπου 3000, με ακτογραμμή άλλα 7.700 χιλιόμετρα σε συνδυασμό με το ανθρωπογενές περιβάλλον, που καλύπτει μια περίοδο δεκάδων αιώνων, αποτελούν σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα του ελληνικού χώρου για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού.

Οι θαλάσσιοι τουριστικοί πόροι (ακτές, υδάτινο περιβάλλον, έμβιος κόσμος του νερού, παράκτιο δομημένο περιβάλλον κ.α.) παρουσιάζουν υψηλόβαθμό «ευθραυστότητας», δηλαδή είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε εξωτερικούς – ανθρωπογενείς παράγοντες. Η ποιότητα των πόρων αυτών επηρεάζεται από την ανθρώπινη συμπεριφορά, με αποτέλεσμα όταν γίνεται υπερεκμετάλλευση ή κακή χρήση τους και ιδιαίτερα όταν οι πόροι αυτοί γίνονται αποδέκτες προϊόντων της ανθρώπινης δραστηριότητας(υλικά συσκευασίας, καύσιμα, λάδια μηχανών, υπολείμματα λιπασμάτων και χημικών κ.α.), να ζημιώνονται σημαντικά και η αξία τους να υποβαθμίζεται. Σε ορισμένες περιοχές της χώρας μας η υποβάθμιση είναι πλέον εμφανής. Για την αναβάθμιση και επανάταξη των ήδη υποβαθμισμένων θαλάσσιων πόρων, αλλά και για την προστασία του συνολικού θαλάσσιου και παράκτιου πλούτου, πρέπει κάθε αναπτυξιακή πορεία να βασίζεται σε μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και σε διαχειριστικά σχέδια ανάπτυξης.²⁴

Θρησκευτικά, εκπαιδευτικά, και αθλητικά γεγονότα που χάνονται στο παρελθόν ήταν οι λόγοι που οδήγησαν στις πρώτες «ειδικές μορφές τουρισμού». Ομαδικά ταξίδια για το προσκύνημα ιερών τόπων, είναι ο προπομπός του **θρησκευτικού τουρισμού** που σημαίνει κυρίως ταξίδι του προσκυνητή στον τόπο του προσκυνήματος. Το προσκύνημα συνήθως έχει κίνητρο την πίστη των τουριστών. Πολλές φορές, όμως, έχει ταυτόχρονα και καλλιτεχνικό, ιστορικό, πολιτιστικό, εκπαιδευτικό ή οικολογικό ενδιαφέρον. Η ελληνική ύπαιθρος είναι κατάσπαρτη από Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά

²⁴ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαιθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

μοναστήρια και εκκλησίες που συνθέτουν ένα ελκυστικό τουριστικό προϊόν. Τα κτίσματα, οι αγιογραφίες, τα ξυλόγλυπτα, τα χρυσοποίκιλτα ιερά κειμήλια και άμφια, τα σπάνια – συχνά χειρόγραφα με μοναδικές παραστάσεις – ιερά βιβλία του παρελθόντος, διακρίνονται για την υψηλή αισθητική αξία και τέχνη.²⁵

Ο οικοτουρισμός βασίζεται στην ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων μιας χώρας. Ο συνδυασμός του με τον αγροτουρισμό αποτελεί μια ήπια μορφή τουρισμού υπαίθρου και αποτελεί βιώσιμη μορφή τουρισμού.

Το τουριστικό προϊόν συντίθεται και αναπτύσσεται σε περιοχές με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά έλξης, όπως είναι αυτά που παρουσιάζουν υψηλή οικολογική αξία, γεωλογικά φαινόμενα ή ρήγματα(ηφαίστεια κ.α.), δασικές εκτάσεις, απολιθωματοφόρες θέσεις, σπήλαια, φαράγγια, και πολιτιστικά στοιχεία κ.α. Η σημασία αυτών των πόρων μπορεί να είναι επιστημονική, αισθητική ή και τα δύο.

Το πρόγραμμα διακοπών μπορεί να στρέφεται και να συμπληρώνεται από δραστηριότητες σε σχέση με το βουνό.²⁶

Λαϊκό τουρισμό κάνουν άτομα με χαμηλά κυρίως εισοδήματα που ταξιδεύουν συνήθως οικογενειακά με ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα. Οι χώρες υποδοχής για την εξυπηρέτηση αυτών των τουριστών αναπτύσσουν την κατάλληλη υποδομή, δηλαδή φθηνά καταλύματα και κάμπινγκ, όπου οι τουρίστες με χαμηλό αντίτιμο έχουν υπηρεσίες που καθιστούν άνετη τη διαμονή τους. Κατασκηνώσεις που υποδέχονται τους τουρίστες του λαϊκού τουρισμού υπάρχουν πάρα πολλές, διάσπαρτες, σε ολόκληρη την Ελλάδα.²⁷

²⁵ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

²⁶ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

²⁷ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

Ο Κοινωνικός Τουρισμός αναπτύχθηκε στην Ελλάδα μετά το 1982 και λειτούργησε ως μορφή κοινωνικής παροχής του κράτους, ενώ συγχρόνως μέσω του κοινωνικού τουρισμού ασκείται πολιτική ενίσχυσης της απασχόλησης στον τόπο υποδοχής τουριστών. Ο κοινωνικός τουρισμός απευθύνεται κυρίως σε άτομα με χαμηλά εισοδήματα ή άτομα ειδικών ομάδων όπως είναι οι νέοι, οι ηλικιωμένοι, οι ασθενείς, οι άνεργοι κ.α.²⁸

²⁸ Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Ευρωπαϊκή Ένωση και Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού

Σε αυτά το κεφάλαιο θα αναλυθεί πώς η Ευρωπαϊκή Ένωση και μέσω ποιόν προγραμμάτων της, έχει ως τώρα βοηθήσει στην ανάπτυξη του τουρισμού στη χώρα μας, αλλά και πόσο έχει προωθηθεί ο Εναλλακτικός Τουρισμός.

Θα παρουσιαστεί μια ιστορική ανασκόπηση των προγραμμάτων, που έχουν χρησιμοποιηθεί στην χώρα και η χρησιμότητά τους, όπως και τα αποτελέσματα αυτών.

Τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του Τουρισμού στην ύπαιθρο με διάφορα μέτρα και προγράμματα που έχουν ληφθεί στην χώρα μας.

Θα παρουσιαστεί το πρόγραμμα Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων, το LEADER, το LEADER II, το LEADER +, και το 4^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης καθώς και η σημερινή εικόνα σε σχέση με τα προγράμματα στην Ελλάδα όπως και τα προγράμματα ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

3.1 Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα

Τα Μ.Ο.Π. είναι τα πρώτα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την οικονομική ανάπτυξη της υπαίθρου και σχετίζονταν με τον αγροτουρισμό κατά την περίοδο 1986 με 1992. Η προσπάθεια αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν από τις πρώτες ολοκληρωμένες προσπάθειές της, για την ανάπτυξη της υπαίθρου.²⁹

3.2 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά προγράμματα έχουν ως σκοπό την οικονομική ανάπτυξη των ορεινών, υπανάπτυκτων περιοχών του αγροτουρισμού και της αγροβιοτεχνίας.

Στην Ελλάδα υπάρχουν συνολικά 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, όσο και ο αριθμός των Περιφερειών της χώρας μας. Το τελευταίο Π.Ε.Π. είναι το Π.Ε.Π. 2014-2020. Τα Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα αποσκοπούν, όχι μόνο στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας του βασικού τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας και στη διατήρηση του μεριδίου της αγοράς, αλλά και στην ανάδυση νέων τουριστικών προορισμών και στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές της χώρας.³⁰

3.3 Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG

Στόχος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERGER είναι η προώθηση της διανοσυριακής- διακρατικής- διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δύο προγράμματα τα οποία στοχεύουν των Εναλλακτικό τουρισμό είναι:³¹

²⁹ Δρ. Κωνσταντίνος Ανδιδιώτης ΑΕΙΦΟΡΙΑ Και ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Αθήνα 2008

³⁰ Δρ. Κωνσταντίνος Ανδιδιώτης ΑΕΙΦΟΡΙΑ Και ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Αθήνα 2008

³¹ Δρ. Κωνσταντίνος Ανδιδιώτης ΑΕΙΦΟΡΙΑ Και ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Αθήνα 2008

- Ο Αλιευτικός Τουρισμός και Ιχθυοτουρισμός, ο οποίος στοχεύει στην ανάπτυξη του ιχθυοτουρισμού και του αλιευτικού τουρισμού στην Ελλάδα, μέσα από την μεταφορά εμπειρίας και τεχνογνωσίας από την Ιταλία.
- HADRIAMED (Harmonious Development of Rural and Insular Areas- (Αρμονική Ανάπτυξη Αγροτικών και Νησιώτικων Περιοχών) Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η δημιουργία αειφόρου ανάπτυξης και προσέλκυσης νέων κατοίκων μέσω της ενίσχυσης του ρόλου των απομονωμένων περιοχών στο σύγχρονο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον.
-

3.4 Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER

Τα προγράμματα LEADER είναι από τα σημαντικότερα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που στόχο έχουν σε μια υψηλής ποιότητας αειφόρου ανάπτυξης της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών και την ανάπτυξη των μειονοτικών περιοχών, τόσο οικονομικά όσο και κοινωνικά.

Τα LEADER έχουν ως σκοπό, την συγκράτηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές και την κοινωνική τους ανάπτυξη. Ο καινοτόμος χαρακτήρας του LEADER, έγκειται στον από κάτω προς τα πάνω προγραμματισμό, όπου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ενεργή συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού στην αναπτυξιακή διαδικασία.³²

3.5 Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Κάποιες από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν σημαντικές αποκλίσεις οικονομικά από κάποιες άλλες, γι' αυτό το λόγο η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει δημιουργήσει πρόσθετα χρηματοδοτικά πακέτα, τα λεγόμενα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, ενισχύοντας τις διαθρωτικές αλλαγές και αξιοποιώντας το δυναμικό για βελτιωμένη παραγωγικότητα και περισσότερη απασχόληση.

Τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης στην Ελλάδα, μέχρι σήμερα, που έχουν δοθεί είναι πέντε. Το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης δόθηκε στην Ελλάδα την περίοδο 1989-

³² Δρ. Κωνσταντίνος Ανδιώτης ΑΕΙΦΟΡΙΑ Και ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Αθήνα 2008

1993, το δεύτερο την περίοδο 1994-1999, το τρίτο την περίοδο 2000-2006, το τέταρτο την περίοδο 2007 -2013 και το πέμπτο την περίοδο 2014-2020.³³

3.6 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2014-2020

Κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Δημόσια Δαπάνη* [€]	Συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης [€]	Εθνική Συμμετοχή [€]
ΤΟΜΕΑΚΑ			
1 Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	4.665.144.590,00	3.646.378.272,00	1.018.766.318,00
2 Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	5.186.665.146,00	4.333.917.411,00	852.747.735,00
3 Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	2.667.494.916,00	2.104.926.538,00	562.568.378,00
4 Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα	486.913.888,00	377.228.416,00	109.685.472,00
5 Τεχνική Βοήθεια	401.870.438,00	317.612.097,00	84.258.341,00
6 Αγροτική Ανάπτυξη	5.880.192.246,00	4.718.291.793,00	1.161.900.453,00
7 Αλιεία & Θάλασσα	523.406.309,00	388.777.914,00	134.628.395,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ			
8 Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	507.739.340,00	406.191.468,00	101.547.872,00
9 Κεντρική Μακεδονία	964.864.185,00	771.891.345,00	192.972.840,00
10 Θεσσαλία	401.130.674,00	320.904.539,00	80.226.135,00
11 Ήπειρος	325.846.893,00	260.677.513,00	65.169.380,00
12 Δυτική Ελλάδα	490.985.732,00	392.788.583,00	98.197.149,00
13 Δυτική Μακεδονία	330.737.741,00	264.590.187,00	66.147.554,00
14 Στερεά Ελλάδα	190.052.422,00	95.026.211,00	95.026.211,00
15 Πελοπόννησος	270.342.339,00	216.273.871,00	54.068.468,00
16 Ιόνια Νησιά	226.924.700,00	181.539.758,00	45.384.942,00
17 Βόρειο Αιγαίο	301.669.500,00	241.335.599,00	60.333.901,00
18 Κρήτη	434.883.125,00	347.906.498,00	86.976.627,00
19 Αττική	1.139.966.974,00	911.973.576,00	227.993.398,00
20 Νότιο Αιγαίο	168.170.562,00	84.085.281,00	84.085.281,00
ΣΥΝΟΛΟ (Τομεακά και Περιφερειακά)	25.565.001.720,00	20.382.316.870,00	5.182.684.850,00

Δημόσια Δαπάνη: Η δαπάνη που πραγματοποιείται για την κάλυψη μέρους (όταν υπάρχει και ιδιωτική συμμετοχή) ή όλου (όταν υπάρχει μόνο δημόσια συμμετοχή) του προϋπολογισμού ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ή/και έργου, και προέρχεται εξ ολοκλήρου από Δημόσιους (Εθνικούς και Κοινοτικούς) πόρους, δηλαδή είναι το άθροισμα της Εθνικής Δημόσιας Δαπάνης (Εθνική Συμμετοχή) και της συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
και Επενδυτικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Εικόνα 5.7

Ξεκινώντας με την βοήθεια του παραπάνω πίνακα, παρατηρείται η έντονη προώθηση αρχικά του αγροτικού τομέα δίνοντας το μεγαλύτερο ποσό χρημάτων στην Αγροτική Ανάπτυξη. Στην επόμενη κατηγορία βρίσκεται η Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία με εξίσου μεγάλο ποσό να δίνεται και σε αυτόν τον τομέα και αμέσως επόμενο είναι οι Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη.

Η στροφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς το περιβάλλον και η αειφόρου ανάπτυξη είναι εμφανή σε όλα τα προγράμματα και τις οδηγίες που δίνει προς τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

³³ Δρ. Κωνσταντίνος Ανδιδιώτης ΑΕΙΦΟΡΙΑ Και ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Αθήνα 2008

Τα Τομεακά Προγράμματα είναι (7) επτά:³⁴

- **Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης(ΕΤΠΑ) και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο(ΕΚΤ). Στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας.
- **Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από το Ταμείο Συνοχής. Ένα μέρος του προϋπολογισμού που αφορά το περιβάλλον, εκχωρείται στις 13 Περιφέρειες για την διαχείριση κυρίως έργων υγρών αποβλήτων. Στόχοι του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η ολοκλήρωση των βασικών υποδομών, βελτίωση της οδικής ασφάλειας ,καθώς και την ανάπτυξη βιώσιμων και οικολογικών μεταφορών για την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Στον τομέα του περιβάλλοντος οι στόχοι συνίστανται στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος, ως μέσω για να μεταβεί η χώρα σε μια οικονομική πιο φιλική προς το περιβάλλον με ταυτόχρονη υποστήριξη της δημιουργίας ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων.
- **Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού- Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και συμβάλλει πολύ σημαντικά στην οικονομία της χώρας με την εκπαίδευση και την ενίσχυση του μελλοντικού εργατικού δυναμικού της χώρας.
- **Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων μέσω και νέων τεχνολογιών στο Δημόσιο Τομέα.
- **Τεχνική Βοήθεια**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Διαθρωτικά Ταμεία.

³⁴ Πρόγραμμα ΕΣΠΑ περιόδου 2014 – 2020 <https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>

- **Αγροτική Ανάπτυξη**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Το πρόγραμμα στοχεύει στην επίτευξη της ολοκληρωμένης ανάπτυξης και της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας του αγροτικού χώρου.
- **Αλιεία και Θάλασσα**, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Στόχοι του είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης, η βιωσιμότητα της θαλάσσιας αλιείας και η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται παραδοσιακά από την αλιεία.

Η διαχρονική ανάπτυξη του Αγροτουρισμού στην Ελλάδα σε σχέση με τα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα έχει ως ακολούθως:³⁵

• Η πρώτη φάση του Αγροτουρισμού ξεκίνησε με το πρόγραμμα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ) το 1975 για τη διάσωση και αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών. Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκαν αρχικά έξι οικισμοί – προορισμοί: η Βάθεια Μάνης, η Βυζίτσα Πηλίου, τα Μεστά Χίου, η Οία Σαντορίνης, το Πάπιγκο Ηπείρου και το Φισκάρδο Κεφαλονιάς. Στη συνέχεια εντάχθηκαν: η Αρναία Χαλκιδικής, οι Κορυσχάδες Ευρυτανίας, η Μακρινίτσα Πηλίου κ.α. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ), κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80.

• Η δεύτερη φάση του Αγροτουρισμού ξεκίνησε από τη δεκαετία του '80, όταν το Υπουργείο Γεωργίας χρηματοδότησε γεωργούς προκειμένου να δημιουργήσουν αγροτουριστικά καταλύματα σε όλη τη χώρα. Έτσι, αναπτύχθηκαν αγροτουριστικά καταλύματα κοντά σε παραθαλάσσιες περιοχές όχι μόνο από γεωργούς, αλλά και από μόνιμους κατοίκους αγροτικών περιοχών, οι οποίοι δεν είχαν ως κύριο επάγγελμα τη γεωργία. Τα καταλύματα αυτά ήταν διάσπαρτα σε όλες της περιοχές της χώρας, χωρίς συγκεκριμένο χωρικό

³⁵ Αγροτουρισμό – Οικοτουρισμός & Βιολογική Αιγοπροβατοτροφία: Καινοτομία, Επιστήμη & Παραγωγή
Επιμέλεια :Ιωάννης Σωτηρόπουλος 2011

προσανατολισμό και χωρίς να οριοθετούν συγκεκριμένους αγροτουριστικούς προορισμούς.

- Η Τρίτη φάση ανάπτυξης του Αγροτουρισμού ξεκίνησε από της αρχές της δεκαετίας του '90. Ο Αγροτουρισμός αυτής της περιόδου, είναι γνωστός με τη μορφή των « 3Φ» δηλ. Φύση – Φιλία – Φιλοξενία. Αρωγός στην όλη προσπάθεια ήταν το Β΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και ειδικότερα ο κανονισμός 2328/91 που έδωσε ώθηση αγροτουριστικών επιχειρήσεων. Ακόμα, τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) ενίσχυσαν ιδιωτικές επενδύσεις αγροτουριστικού χαρακτήρα και καθιέρωσαν πολλές αγροτικές περιοχές της χώρας ως αγροτουριστικούς προορισμούς.

- Η τέταρτη φάση του Αγροτουρισμού είναι η σύγχρονη εποχή, που στηρίζεται χρηματοδοτικά από το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, όπου δίνεται πλέον ιδιαίτερη βαρύτητα στην οργάνωση και διοίκηση των αγροτουριστικών επιχειρήσεων, στη διερεύνηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των κινήτρων των αγροτουριστών, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ζήτησης του αγροτουριστικού προϊόντος / πακέτου, καθώς στα πρότυπα των αγροτουριστικών προορισμών και στην εμπορευματοποίηση των τοπικών αγροτουριστικών προορισμών.

Τέλος την ίδια φιλοσοφία ακολουθούν και τα προγράμματα ΕΣΠΑ των περιόδων 2007-2013 και 2014 – 2020.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία που παρουσιάζονται, διαπιστώνεται ότι ένα από τα σπουδαιότερα μέρη της οικονομίας για την χώρα μας είναι η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και επόμενος τομέας περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη της χώρας.

Με τον τρόπο αυτό, μπορεί να επιτευχθεί η ανάπτυξη της χώρας στον αγροτικό τομέα, που μπορεί να γίνει και ο δυνατώτερος τομέας της χώρας, αν προωθηθεί μαζί με την προστασία και την κατάλληλη ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, το οποίο έχουμε, να αναπτυχθούν και τομείς μέσω της αειφόρου ανάπτυξης και του Εναλλακτικού Τουρισμού που μπορούμε να προσφέρουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η περιοχή των Τζουμέρκων ή Αθαμανικά όρη όπως ονομάζεται. Θα παρουσιαστεί η εκπληκτική φυσική ομορφιά της περιοχής, οι ιδιαιτερότητές της, η τουριστικής της ανάπτυξη και γιατί τα Αθαμανικά όρη παρουσιάζονται ως ένας επίγειος παράδεισος της Πίνδου.

Πραγματικά η φυσική ομορφιά των Τζουμέρκων δεν μπορεί να γραφτεί με λόγια, παρά μόνο με μια επίσκεψη σε αυτό τον τόπο, και μόνο τότε μπορεί κάποιος να καταλάβει την απέραντη ομορφιά του.

Θα γίνει ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης, για να γίνει μια καλύτερη αποτύπωση των θετικών και αρνητικών στοιχείων της συγκεκριμένης περιοχής και να μπορέσουμε να έχουμε κάποια συμπεράσματα, όσων αφορά για την ανάπτυξη της περιοχής και την περαιτέρω εξέλιξή της.

4.1 Γενική παρουσίαση της περιοχής των Τζουμέρκων και των δυνατοτήτων της

Τα Αθαμανικά όρη ή ευρύτερα γνωστά ως Τζουμέρκα, είναι μεγάλη οροσειρά της δυτικής Ελλάδος, που ουσιαστικά αποτελεί το νότιο τμήμα της ευρύτερης οροσειράς της Πίνδου. Η υψηλότερη κορυφή τους είναι η Κακαρδίτσα με υψόμετρο 2.429 μέτρα και η επόμενη ψηλότερη είναι το Καταφίδι με υψόμετρο 2.393 μέτρα. Το όριο τους ανατολικά είναι ο ποταμός Αχελώος που χωρίζει τα Αθαμανικά όρη από την υπόλοιπη Πίνδο και η οροσειρά χωρίζεται σε δύο επιμέρους τμήματα. Το βορειότερο τμήμα του που βρίσκεται στα όρια των Νομών Ιωαννίνων και Τρικάλων και το νότιο τμήμα που είναι κυρίως τα Τζουμέρκα και ανήκει στο μεγαλύτερο τμήμα του στο Νομό Άρτας.

Τα Αθαμανικά όρη έχουν χαρακτηριστεί μία από τις σημαντικές περιοχές για πουλιά της Ελλάδος και έχουν ανακηρυχθεί σε εθνικό πάρκο(Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων, Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου).³⁶

Η Διοίκηση της ευρύτερης περιοχής των Τζουμέρκων, ανήκει στους Νομούς Ιωαννίνων, Άρτας και Τρικάλων. Καταλαμβάνει έκταση 892,4 τετραγωνικών χιλιομέτρων και διαμοιράζεται στο ανατολικό τμήμα του Νομού Ιωαννίνων, στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Άρτας και στο δυτικό τμήμα του Νομού Τρικάλων.

Οι υφιστάμενες χρήσεις γης στην περιοχή σχετίζονται με την κτηνοτροφία. Υπάρχουν συνήθως γεωκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις μικρού τύπου, μεγάλες μόνιμες και μετακινούμενες μονάδες εκτατικής μορφής, καθώς και μονάδες εντατικής εκτροφής κυρίως πουλερικών και λιγότερες χοίρων. Το μεγαλύτερο ποσοστό της έκτασης η οποία είναι καλλιεργήσιμη γη, βρίσκεται σε φάση εγκατάλειψης. Η μόνη σημαντική σε μέγεθος καλλιεργούμενης έκτασης είναι ο κάμπος των χωριών Καλεντζίου – Πλαισίων – Πηγαδιών στο Νομό Ιωαννίνων. Η δασοπονία είναι περιορισμένη και λαμβάνει χώρα στο ανατολικό κυρίως τμήμα του Νομού Άρτας.

Η Τουριστική υποδομή στην περιοχή των Τζουμέρκων, βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης. Οι μονάδες που υπάρχουν είναι λιγοστές και υπάρχουν σε συγκεκριμένα χωριά της περιοχής. Υπάρχουν επίσης και υπαίθριες δραστηριότητες όπως η ορειβασία και ο διάπλους των ποταμών, με κύριες το ράφτινγκ και λιγότερο το καγιάκ, οι οποίες γίνονται σε επιλεγμένες διαδρομές.

³⁶ Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια για την περιοχή των Τζουμέρκων
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC_%CE%8C%CF%81%CE%B7#cite_note-4

Ένα πρόβλημα που υπάρχει είναι ότι στην περιοχή των Τζουμέρκων δεν υπάρχουν χωροθετημένες χρήσης γης και επίσης το πρόβλημα διάθεσης των στερεών αποβλήτων. Το πρόβλημα των αποβλήτων έχει ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του περιβάλλοντος και τη μόνιμη αισθητική υποβάθμιση του τοπίου.³⁷

4.2 Φορέας διαχείρισης Πάρκου Τζουμέρκων, Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου

Οι ενέργειες για την Ίδρυση του Εθνικού Πάρκου ξεκίνησαν την περίοδο 1995-1996. Το 2004 υπογράφηκε προγραμματική σύμβαση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την εταιρεία «Ηπειρος Α.Ε.». Στις 12 Φεβρουαρίου 2009 η περιοχή των ορεινών όγκων των Τζουμέρκων(Αθαμανικών Ορέων), του Περιστερίου (Όρος Λάκμου), της χαράδρας του ποταμού Αράχθου και της ενδιάμεσης αυτών έκτασης της κεντροδυτικής Πίνδου χαρακτηρίστηκε με Προεδρικό Διάταγμα ως Εθνικό Πάρκο και ιδρύθηκε ο Φορέας Διαχείρισης.

Συνολικά , στο Εθνικό Πάρκο περιλαμβάνονται δυο περιοχές που ανήκουν στο Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών «ΦΥΣΗ 2000» (NATURA 2000). Από αυτές τις περιοχές «Όρος Λάκμος(Περιστέρι) και «Όρη Αθαμανών (Νεραΐδα)», περιλαμβάνονται εξ' ολοκλήρου στην έκταση του Εθνικού Πάρκου, ενώ η «Ευρύτερη Περιοχή Αθαμανικών Ορέων (Νεραΐδα)», κατά το μεγαλύτερο τμήμα.

Επίσης στο Εθνικό Πάρκο περιλαμβάνονται:³⁸

- Δύο (2) σημαντικές περιοχές για τα πουλιά με τις ονομασίες «Όρη Αθαμανικά» και «Όρος Περιστέρι»
- Πέντε (5) Καταφύγια άγριας Ζωής τα οποία είναι:
 - A) Χαράδρα Αράχθου με έκταση 2.733 εκτάρια
 - B) Ανατολικών Τζουμέρκων με έκταση 1.430 εκτάρια
 - Γ) Θεοδωριανών με 413 εκτάρια

³⁷ Αναπτυξιακή Εταιρεία «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Ευρύτερης Περιοχής του Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων, 2006

³⁸ Περιγραφή Εθνικού Πάρκου από τον Φορέα διαχείρισης Εθνικό Πάρκο Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου <http://www.tzoumerka-park.gr/perigrafia/>

Δ)Βουλγαρελίου με 1.000 εκτάρια και

Δ)Κούτσουρου –Τζακούτας – Μνήματα με 1.927,8 εκτάρια

- ο Πέντε (5) συνολικά παραδοσιακοί οικισμοί οι οποίοι είναι: Συρράκο, Καλαρρύτες, Ραφταναίοι, Χαλίκι και Ανθούσα
- ο Δύο(2) οικισμοί Ειδικής Κρατικής Προστασίας και Τόποι Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους οι οποίοι είναι οι Καλαρρύτες και το Συρράκο
- ο Πλήθος κηρυγμένων μνημείων (συνολικά 139) Κλασικά, Βυζαντινά και Νεότερα και
- ο Δύο(2) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, τα οποία είναι τα : «Στενά Αράχθου» και το «Φαράγγι ποταμού Χρούσια – Συρράκο – Καλαρρύτες»

Το ισχυρό ανάγλυφο, οι μεγάλες υψομετρικές διαφορές (144μ. – 2.429μ) και ο μεγάλος αριθμός ρεμάτων συμβάλλουν στη δημιουργία ποικιλίας βιοτόπων, που αντικατοπτρίζει ένα πολυποίκιλο μωσαϊκό οικοσυστημάτων με κύριο χαρακτηριστικό τους τη μεγάλη ποικιλία ειδών .Συγκεκριμένα στην περιοχή των Τζουμέρκων συναντώνται δύο βασικές κατηγορίας οικοσυστημάτων **τα Υδάτινα Οικοσυστήματα** και **τα Χερσαία Οικοσυστήματα**.

Στην περιοχή των Τζουμέρκων υπάρχουν 16 κύριοι τύποι υδάτινων ενδιαιτημάτων, οι οποίοι μαζί με τις υποδιαιρέσεις τους φτάνουν συνολικά τους 30. Η καταγεγραμμένη αυτή ποικιλότητα των υδάτινων ενδιαιτημάτων αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής και είναι από τις υψηλότερες που συναντώνται σε άλλες περιοχές, παρόμοιας περίπου έκτασης με αυτή των Τζουμέρκων.

Από το σύνολο των 30 τύπων και υποτύπων υδάτινων ενδιαιτημάτων οι 11 (ποσοστό 36,6%) κρίνεται ότι βρίσκονται σε ασφαλή κατάσταση διατήρησης στην περιοχή, ενώ οι υπόλοιποι τύποι αντιμετωπίζουν διαφόρων ειδών και έντασης προβλήματα.

Όσο αφορά τα Χερσαία οικοσυστήματα της περιοχής εμφανίζονται 15 τύποι οικοτόπων.

Οι οικότοποι που έχουν ιδιαίτεροι σημασία κυρίως για την Ευρώπη είναι η εξής 3 τρείς:³⁹

- Τα δάση με βουνόκεδρο
- Τα δάση μαύρης Πεύκης, τα οποία στην πλειονότητά τους στην περιοχή προέρχονται από αναδασώσεις αποψιλωμένων/ γυμνών/ διαβρωμένων/υποβαθμισμένων εκτάσεων και
- Οι ‘ξυρισμένοι’ ή ‘χιονόφιλοι’ λειμώνες που απαντούν πάνω από τα δασόρια

Ορισμένες ενότητες βλάστησης των χερσαίων οικοσυστημάτων της περιοχής παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της σπανιότητάς τους, της αισθητικής τους ή και της αυξημένης βιοποικιλότητάς τους. Εκείνες οι οποίες έχουν καταγραφεί είναι οι ακόλουθες:⁴⁰

- Οι εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες, οι οποίες είναι ως επι το πλείστον-εγκατεστημένες σε αναβαθμίδες σε μεγάλο υψομετρικό εύρος(π.χ. στην περιφέρεια των οικισμών Συρράκο, Καλαρρύτες, Ματσούκι, Θεοδώριανα, Πλατανούσα κ.α.)
- Οι καλλιεργούμενες με παραδοσιακό τρόπο εκτάσεις, οι οποίες βρίσκονται συνήθως γύρω από τους οικισμούς
- Το ώριμο δρυοδάσος, το οποίο αποτελείται από δέντρα με χαρακτηριστικά διαμορφωμένη κόμη εξαιτίας της παραδοσιακά ασκούμενης κλαδονομής(Χριστοί)
- Οι ώριμες συστάδες, με κυρίαρχο είδος το πουρνάρι το οποίο βρίσκεται σε δενδρώδη μορφή(Ελληνικό, Μονή Βύλιζας Ματσουκιού)
- Οι φυτοκοινωνίες δάφνης και αριάς{χαράδρα Αράχθου(Ανατολικά Μονής Τσούκας – Κολοβέτσι, γέφυρα Πολιτσάς),Δαφνωτή}

³⁹ Αναπτυξιακή Εταιρεία «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Ευρύτερης Περιοχής του Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων,2006

⁴⁰ Αναπτυξιακή Εταιρεία «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Ευρύτερης Περιοχής του Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων,2006

- Οι συστάδες με ώριμα άτομα αριάς σε δενδρώδη μορφή ή τα διάσπαρτα μεμονωμένα δέντρα επίσης σε δενδρώδη μορφή(Πλατανούσα, Δαφνωτή κα)
- Τα δάση ελάτης(Ποτιστικά, Ματσούκι, Πράμαντα,Άγναντα – Καταρράκτης, Ανθοχώρι,Χαλίκι, Παχτούρι, Αθαμανία, Βουλγαρέλι), τα οποία λόγω του προστατευτικού τους χαρακτήρα και συνήθως της έλλειψης διαχειριστικών μέτρων με σκοπό την απόληψη ξυλείας, διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τα φυσικά χαρακτηριστικά τους και σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν υποστεί την αφαίρεση των γέρικων, υπερώριμων νεκρών ιστάμενων ή κατακείμενων και κουφαλερών δέντρων που συνήθως απομακρύνονται από τα εντατικά διαχειριζόμενα δάση.
- Το ώριμο δάσος ορεινής αρκεύθου στη θέση «Πύργος» Κυψέλης καθώς και οι μικρές συστάδες ή μεμονωμένα δέντρα του ίδιου είδους, που είναι διάσπαρτες στην περιοχή.

Η συνολική οικολογική αξία της περιοχής όπως καταγράφεται από την μελέτη ,είναι μεγάλης σημασίας, και θεωρείται από τις σημαντικότερες ορεινές περιοχές της Ελλάδας, της Βαλκανικής Χερσονήσου και της Ευρώπης όσον αφορά στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και αυτό διότι:

1. Περιλαμβάνει δύο περιοχές του δικτύου Φύση 2000 (NATURA 2000), όπως έχουν αναφερθεί και πιο πάνω
2. Περιλαμβάνει δυο ορεινές περιοχές της χώρας που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές περιοχές για τα Πουλιά της Ευρώπης
3. Αποτελεί σημαντική γέφυρα συνέχειας των πληθυσμών της ορεινής ορνιθοπανίδας και ιδιαίτερα των βαλκανικών πληθυσμών της, καθώς και των πληθυσμών των μεγάλων θηλαστικών, όπως του λύκου και του ζαρκαδιού, αφού κατέχει κεντρική γεωγραφική θέση στην οροσειρά της Πίνδου και κατ'έπέκταση στη βαλκανική χερσόνησο
4. Αποτελεί το νοτιοδυτικό όριο εξάπλωσης της αρκούδας
5. Περιλαμβάνει πληθυσμούς σπανίων και προστατευόμενων ζώων, όπως το αγριόγιδο, ο χρυσαετός κ.α.
6. Ο βαθμός διατήρησης των ενδιαιτημάτων των ειδών πανίδας και γενικότερα των οικοσυστημάτων της περιοχής είναι σε μεγάλο βαθμό πολύ υψηλός, ή όπου

αυτά έχουν αλλοιωθεί ο βαθμός αλλοίωσης είναι σχετικά μικρός και οι επιδράσεις αναστρέψιμες

7. Αποτελεί φυσική συνέχεια του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου με συνέπεια να αποτελεί μια αναπόσπαστη ενότητα στη διαχείριση των ειδών προτεραιότητας και ιδιαίτερα των μεγάλων αρπακτικών και θηλαστικών. Επιπλέον αποτελεί φυσική συνέχεια με την περιοχή, προς τα δυτικά, του Ασπροποτάμου.
8. Είναι μία από τις μεγαλύτερες προστατευόμενες περιοχές των Βαλκανίων και Της Ευρώπης
9. Διατηρούνται σε κάποιο βαθμό οι παραδοσιακές χρήσεις γης, οι οποίες έχουν θετική επίδραση κυρίως στην ορνιθοπανίδα, ιδιαίτερα η εκτατική και νομαδική κτηνοτροφία, καθώς και η μικρής κλίμακας παραγωγή αγροτικών προϊόντων σε αναβαθμίδες
10. Σημαντικός είναι και ο ενιαίος ορεινός χαρακτήρας της περιοχής, που δίνει δυνατότητες ενιαίας αντιμετώπισης των προβλημάτων και διαχείρισης των πληθυσμών των ειδών πανίδας, ενώ τα προβλήματα και οι απειλές είναι μάλλον πολύ συγκεκριμένα και άμεσα αντιμετωπίσιμα.
11. Η ένταση των ανθρωπογενών επιδράσεων είναι ως επί το πλείστον περιορισμένη στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής, ενώ σε κάποια επιμέρους τμήματά της είναι αισθητά τα φαινόμενα εκδήλωσης συγκεκριμένων ανθρωπογενών επιδράσεων για τα οποία και πρέπει να βρεθούν τρόποι περιορισμού της επιβάρυνσης που ενδεχομένως δημιουργούνται στα οικοσυστήματα της περιοχής.

Σκοπός του Φορέα Διαχείρισης Πάρκου Τζουμέρκων, Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου είναι η διατήρηση και η ορθή διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και η εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης.

4.3 Τουρισμός και ανάπτυξη στην περιοχή των Τζουμέρκων

Η περιοχή των Τζουμέρκων, όπως αναφέρεται και παραπάνω, είναι μια περιοχή με πλούσια φυσική ομορφιά, όμορφα τοπία, εξαιρετικά μέρη που μπορεί κάποιος να επισκεφτεί, να περιηγηθεί, να κάνει διάφορες δραστηριότητες όπως ράφτινγκ, ορειβασία, ποδηλασία, ανάβαση και όποια δραστηριότητα έχει σχέση με το βουνό χειμώνα και καλοκαίρι.

Παρ' ότι όμως είναι ένα μέρος που μπορεί να προσφέρει τόσα πολλά πράγματα στον επισκέπτη του, φαίνεται πως η ανάπτυξή του βρίσκεται σε πολύ αργούς ρυθμούς. Τα καταλύματα που βρίσκονται στην περιοχή των Τζουμέρκων, σε σχέση με την έκτασή του και όλα αυτά που έχει να προσφέρει στον επισκέπτη, είναι λιγοστά περίπου τριάντα (30) καταλύματα.

Από το 2004 είχε αρχίσει η δημιουργία των συγκεκριμένων καταλυμάτων, με ενίσχυση από τον αναπτυξιακό νόμο και τα προγράμματα LEADER. Με την δημιουργία αυτών των καταλυμάτων και βέβαια υπάρχει μια ανοδική πορεία στην ανάπτυξη των Τζουμέρκων, η οποία όμως δεν είναι η ανάλογη για την περιοχή.

Όπως φαίνεται, στην περιοχή υπάρχουν αρκετά προβλήματα για την ανάπτυξή της. Πρώτα απ' όλα τα καταλύματα τα οποία υπάρχουν είναι μεμονωμένα σε συγκεκριμένες περιοχές, ως αποτέλεσμα ο επισκέπτης χρειάζεται να διανύσει αρκετά χιλιόμετρα για να μπορέσει να περιηγηθεί την περιοχή και με ένα δίκτυο το οποίο δεν είναι και ότι πιο κατάλληλο για έναν επισκέπτη της περιοχής.

Η σύνδεση με την υπόλοιπη Ελλάδα τώρα αρχίζει και βοηθάει με την ολοκλήρωση της Ιόνιας οδού, όμως θα πρέπει να προωθηθεί και να δημιουργηθεί και η ένωση, για την οποία υπάρχει μελέτη, από τα Ιωάννινα προς τα Τζουμέρκα, η οποία ακόμα δεν έχει γίνει και θα ήταν μια ένωση με τη βόρεια Ελλάδα, πιο εύκολα προσβάσιμη.

Επίσης ένα άλλο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η περιοχή, είναι το Νομοθετικό Πλαίσιο το οποίο υπάρχει για το Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων, από το οποίο ένα αρκετά μεγάλο τμήμα του είναι ενταγμένο και στο NATURA 2000. Αν δηλαδή κάποιος επιθυμεί να προχωρήσει σε μια επένδυση στην περιοχή των Τζουμέρκων, θα πρέπει να πληροί

προϋποθέσεις οι οποίες να ανήκουν και στο Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων αλλά και στο NATURA 2000, οι οποίες όμως δεν συμπίπτουν μεταξύ τους. Σε αυτό πρέπει να βρεθεί λύση από την Περιφέρεια Ηπείρου και το Κράτος και να μπορούν όσοι έχουν την δυνατότητα να επενδύσουν στην περιοχή να το κάνουν με τη βοήθεια της Περιφέρειας και του Κράτους για να μπορέσει αυτή η τόσο επιβλητική και όμορφη περιοχή να έχει την ανάπτυξη που της αξίζει.

Στο επόμενο υποκεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικά η ανάλυση εσωτερικού – εξωτερικού περιβάλλοντος εντοπίζοντας τα δυνατά και αδύναμα σημεία της περιοχής, για μια πιο πλήρη εικόνα της περιοχής μελέτης.

4.4 Εσωτερικό και Εξωτερικό Περιβάλλον της Περιοχής των Τζουμέρκων

Στα παραπάνω υποκεφάλαια είχαμε μια σύντομη περιγραφή της περιοχής των Τζουμέρκων, όσον αφορά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο παρουσιάζοντας τα ιδιαίτερα τοπία, το πλήθος των μνημείων, τους παραδοσιακούς οικισμούς, τα καταφύγια άγριων ζώων και τα υπόλοιπα στοιχεία που αυτό το μέρος το κάνουν ιδιαίτερο και ξεχωριστό για να το επισκεφτεί κάποιος.

Αυτά όμως που περιγράφονται για την περιοχή των Τζουμέρκων, για τα οποία δεν υπάρχει αμφιβολία για την ομορφιάς αυτού του τόπου και τα οποία το κάνουν ξεχωριστό, δεν φτάνουν για την ανάπτυξη της περιοχής.

Για την ανάπτυξη μιας περιοχής θα πρέπει να γίνει μια ανάλυση του περιβάλλοντός της, ανάλυση τόσο του εσωτερικού περιβάλλοντος όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος. Θα παρουσιαστεί ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος με την ανάλυση SWOT. Με την ανάλυση SWOT θα μελετηθούν τα δυνατά (Strengths) και αδύναμα (Weaknesses) στοιχεία και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) του εξωτερικού περιβάλλοντος, σύμφωνα με τον τρόπο της ανάλυσης SWOT.

Στην ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος ένα πάρα πολύ σημαντικό στοιχείο είναι ο μόνιμος πληθυσμός της περιοχής της μελέτης μας, τα Τζουμέρκα, και η μέση ηλικία που υπάρχει στην συγκεκριμένη περιοχή.

Ο μόνιμος πληθυσμός στο Δήμο Βορείων Τζουμέρκων με την απογραφή του 2011 είναι 5.714 και για τον Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων 6.178. Σε σύγκριση με την απογραφή του 2001 παρουσιάζεται αύξηση στο Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων κατά 1.353 κατοίκους και για τον Δήμο Βορείων Τζουμέρκων μια μείωση κατά 1.684 κατοίκους.

ΠΙΝΑΚΑΣ:4.1

	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2001	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	4.361	5.714
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	7.862	6.178

ΠΗΓΗ:ΕΕΤΑΑ

Η μέση ηλικία των μόνιμων κατοίκων της περιοχής, είναι πολύ σημαντικό στοιχεία και όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα όχι και τόσο θετικό για την περιοχή των Τζουμέρκων λόγω του ότι η μέση ηλικία σύμφωνα με την απογραφή που έχει γίνει το 2011 είναι στο 57,9 του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων και στο 53,3 στο Δήμο Γεωργίου Καραϊσκάκη.

ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ	ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ
ΑΡΤΑΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	57,9
ΜΗΛΟΥ	ΚΙΜΩΛΟΥ	55,7
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	54,8
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΑΡΓΙΘΕΑΣ	54,3
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	54,1
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΩΔΩΝΗΣ	53,6

ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	53,6
ΑΡΤΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΣΚΑΙΚΗ	53,3
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	ΑΓΡΑΦΟΥ	53,3
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ	52,9

ΠΙΝΑΚΑΣ:4.2

ΠΗΓΗ:ΕΛΣΤΑΤ

Επίσης ένα στοιχείο που πρέπει να ελεγχθεί για την ανάλυσή μας είναι η πρόσβαση που έχει η περιοχή μελέτης μας. Το οδικό δίκτυο που υπάρχει στην περιοχή των Τζουμέρκων , είναι αρκετά στενό σε κάποια σημεία και η συντήρησή του όχι και τόσο εμφανή, για να μπορέσει κάποιος να περιηγηθεί την περιοχή εύκολα. Η οδική σύνδεση με την υπόλοιπη Ελλάδα θα είναι ικανοποιητική με την ολοκλήρωση της Ιόνιας Οδού η οποία θα αύξηση της επισκεψιμότητα της περιοχής όμως ένα αρκετά αρνητικό στοιχείο είναι η μη ύπαρξη σύνδεσης από τα Ιωάννινα, για την οποία υπάρχει μελέτη η οποία δεν έχει κατασκευαστεί.

Σύμφωνα με όσα έχουν παρουσιαστεί στα πιο πάνω κεφάλαια, η ανάλυση του εσωτερικού εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής των Τζουμέρκων μπορεί να παρουσιαστεί στον παρακάτω πίνακα με την ανάλυση SWOT.

ΠΙΝΑΚΑΣ:4.3

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ(STRENGTHS)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ(WEAKNESSES)
<ul style="list-style-type: none"> -Το ίδιο το φυσικό περιβάλλον -Η ένταξη της περιοχής στο NATURA 2000 και την επιλογή της περιοχής σε Εθνικό Πάρκο - Δυνατότητα της περιοχής αθλητικών – υπαίθριων δραστηριοτήτων - Η δυνατότητα ανάπτυξης Εναλλακτικού τουρισμού λόγω των φυσικών πόρων της περιοχής 	<ul style="list-style-type: none"> -Δύσκολη πρόσβαση στην περιοχή - Μεγάλη μέση ηλικία του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής - Λιγιστός Αριθμός καταλυμάτων -Έλλειψη οργάνωσης για την προώθηση της περιοχής -Έλλειψη προβολής του Εθνικού Πάρκου και των διάφορων χαρακτηριστικών της περιοχής στον επισκέπτη της
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ(Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ(Threats)
<ul style="list-style-type: none"> -Ανάπτυξη μεγαλύτερου ενδιαφέροντος από τους επισκέπτες προς τον Εναλλακτικό Τουρισμό -Ευνοϊκή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την ανάπτυξη του Εναλλακτικού Τουρισμού με την ενίσχυση τέτοιων 	<ul style="list-style-type: none"> -Οικονομική κρίση που επικρατεί -Ανταγωνισμός (Μαζικός Τουρισμός, γύρω περιοχές) - Λόγω του ότι διοικητικά ανήκει σε τρεις νομούς και δύο περιφέρειες υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση της ανάπτυξης

μορφών τουρισμού, μέσω των προγραμμάτων της	της περιοχής -Η ιδέα ότι ο Εναλλακτικός Τουρισμός φέρνει πολλά κέρδη δεν αντιμετωπίζεται με την βαρύτητα που πρέπει από τις ίδιες τις επιχειρήσεις
---	---

5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ - TREKKING HELLAS GROUP OF COMPANIES

Στο παρόν κεφάλαιο, θα αναλυθούν ο αναπτυξιακός νόμος κατά πόσο προωθείται μέσω του συγκεκριμένου νόμου η ανάπτυξη του Εναλλακτικού Τουρισμού στην περιοχή των Τζουμέρκων και γενικότερα η ανάπτυξη ορεινών και μειονοτικών περιοχών και δραστηριοτήτων.

Θα παρουσιαστούν τα βήματα, πώς μπορεί μια νέα επιχείρηση που ενδιαφέρεται να δραστηριοποιηθεί σε τέτοιες περιοχές, όπως είναι η περιοχή μελέτης, με ποια θετικά και αρνητικά σημεία, με βάση αυτά τα προγράμματα.

Επίσης θα αναλυθεί και η πορεία της Trekking Hellas Group of Companies, μιας εταιρείας η οποία δραστηριοποιείται στην περιοχή των Τζουμέρκων και παρέχει στους επισκέπτες της περιοχής την επαφή τους με την φύση και τις υπαίθριες δραστηριότητες που μπορεί να προσφέρει.

5.1 Αναπτυξιακός Νόμος Ν 4399/2016

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4399/2016 σκοπός του είναι « **Η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς πόρους και τη υποστήριξη λιγότερων ευνοημένων περιοχών της χώρας**, η αύξηση της απασχόλησης, η βελτίωση της συνεργασίας και η αύξηση του μέσου μεγέθους των επιχειρήσεων, η τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, η μετακίνηση στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων, **η εξοικονόμηση των φυσικών πόρων στην προοπτική μιας κυκλικής οικονομίας**, η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών, η προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και εν τέλει η εξασφάλιση καλύτερη θέσης της χώρας στο Διεθνή Κατακερματισμό Εργασίας.»⁴¹

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 4399/2016 παρουσιάζεται ο σκοπός του αναπτυξιακού νόμου, ο οποίος εστιάζεται αρκετά στην ανάπτυξη μειονοτικών περιοχών, με την προστασία του περιβάλλοντος να παίζει σημαντικό ρόλο, στην τεχνολογία, στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων και στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Όλα αυτά τα στοιχεία βοηθούν στην προώθηση της ανάπτυξης ορεινών και μειονοτικών περιοχών, ώστε να επιτευχθεί μια πλήρη ανάπτυξη της χώρας και να μπορέσουν να ενισχυθούν τομείς οι οποίοι δεν έχουν εμφανιστεί στη χώρα μας (ενίσχυση της καινοτομίας) που μπορεί να είναι πολύ σημαντικοί για την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη της.

⁴¹ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 22 Ιουνίου 2016 Αρ. φύλλου 117 Νόμος 4399/2016 «Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις
https://www.ependyseis.gr/anaptyxiakos/files/n4399_2016.pdf

Ο Αναπτυξιακός Νόμος είναι ένα βασικό εργαλείο χρηματοδότησης για την ίδρυση, επέκταση και τον εκσυγχρονισμό μιας επιχείρησης δίνοντας την δυνατότητα χρηματοδότησης έως και 55% του συνολικού ποσού της επένδυσης.

Στην επόμενη σελίδα παρουσιάζονται τα ποσοστά των ενισχύσεων που δίνονται ανάλογα με την περιοχή και το μέγεθος της επιχείρησης. Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται ποσοστά από 35% στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις, 45% στις μεσαίες επιχειρήσεις και 55% στις μικρές επιχειρήσεις στην περιοχή της Ηπείρου, περιοχή στην οποία βρίσκεται η περιοχή μελέτης μας.

Αυτά τα ποσοστά είναι και τα υψηλότερα σύμφωνα με τον χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

ΕΙΚΟΝΑ:5.1

Περιφέρειες (NUTS2)	Νομός/Περιφερειακή Ενότητα (NUTS 3) του Τόπου Εγκατάστασης	Περιφέρειες του άρθρου 107 της Συνθήκης ΕΚ	Μέγιστη ένταση περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων		
			Μεγάλες Επιχειρήσεις	Μεσαίες Επιχειρήσεις	Μικρές Επιχειρήσεις
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	ΡΟΔΟΠΗ	α'	35%	45%	55%
	ΔΡΑΜΑ	α'	35%	45%	55%
	ΕΒΡΟΣ	α'	35%	45%	55%
	ΘΑΣΟΣ, ΚΑΒΑΛΑ	α'	35%	45%	55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΞΑΝΘΗ	α'	35%	45%	55%
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	α'	35%	45%	55%
	ΗΜΑΘΙΑ	α'	35%	45%	55%
	ΚΙΛΙΚΙΑ	α'	35%	45%	55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΠΕΛΛΑ	α'	35%	45%	55%
	ΠΙΕΡΙΑ	α'	35%	45%	55%
	ΣΕΡΡΕΣ	α'	35%	45%	55%
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	α'	35%	45%	55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	ΓΡΕΒΕΝΑ, ΚΟΖΑΝΗ	α'	25%	35%	45%
	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	α'	25%	35%	45%
	ΦΛΩΡΙΝΑ	α'	25%	35%	45%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	α'	35%	45%	55%
	ΑΡΤΑ, ΠΡΕΒΕΖΑ	α'	35%	45%	55%
	ΘΕΣΠΡΟΤΙΑ	α'	35%	45%	55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΛΑΡΙΣΑ	α'	35%	45%	55%
	ΚΑΡΔΙΤΣΑ, ΤΡΙΚΑΛΑ	α'	35%	45%	55%
	ΜΑΓΝΗΣΙΑ, ΣΠΟΡΑΔΕΣ	α'	35%	45%	55%
	ΦΘΙΩΤΙΔΑ	α'	25%	35%	45%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΒΟΙΩΤΙΑ	α'	25%	35%	45%
	ΕΥΒΟΙΑ	α'	25%	35%	45%
	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ	α'	25%	35%	45%
	ΦΟΚΙΔΑ	α'	25%	35%	45%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΕΡΚΥΡΑ	α'	25%	35%	45%
	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	α'	25%	35%	45%
	ΙΩΑΚΗ, ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	α'	25%	35%	45%
	ΛΕΥΚΑΔΑ	α'	25%	35%	45%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΑΧΑΪΑ	α'	35%	45%	55%
	ΑΙΤΟΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	α'	35%	45%	55%
	ΗΛΕΙΑ	α'	35%	45%	55%
	ΑΡΓΟΛΙΔΑ, ΑΡΚΑΔΙΑ	α'	35%	45%	55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΚΟΡΙΝΘΙΑ	α'	35%	45%	55%
	ΛΑΚΟΝΙΑ, ΜΕΣΣΗΝΙΑ	α'	35%	45%	55%
	ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	γ'	10%	20%	30%
	ΒΟΡΕΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	γ'	10%	20%	30%
	ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	γ'	10%	20%	30%
	ΝΟΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	γ'	10%	20%	30%
	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	γ'	10%	20%	30%
	ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	γ'	20%	30%	40%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΝΗΣΟΙ	γ'	20%	30%	40%
	ΛΕΣΒΟΣ, ΔΗΜΗΝΟΣ	α'	35%	45%	55%
	ΙΚΑΡΙΑ, ΣΑΜΟΣ	α'	35%	45%	55%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΧΙΟΣ	α'	35%	45%	55%
	ΑΝΔΡΟΣ, ΘΗΡΑ, ΚΕΑ, ΜΗΛΟΣ, ΜΥΚΟΝΟΣ, ΝΑΞΟΣ, ΠΑΡΟΣ, ΣΥΡΟΣ, ΤΗΝΟΣ	γ'	20%	30%	40%
	ΚΑΛΥΜΝΟΣ, ΚΑΡΠΑΘΟΣ, ΚΩΣ, ΡΟΔΟΣ	γ'	20%	30%	40%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	α'	25%	35%	45%
	ΛΑΣΙΘΙ	α'	25%	35%	45%
	ΡΕΘΥΜΝΟ	α'	25%	35%	45%
	ΧΑΝΙΑ	α'	25%	35%	45%

Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων από 01/01/2017 έως 31/12/2020

5.2 ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

Οι επιχειρήσεις που μπορούν να υπαχθούν στο συγκεκριμένο νόμο είναι οι εξής σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν. 4399/2016:⁴²

- Ατομική επιχείρηση
- Εμπορική εταιρεία
- Συνεταιρισμός
- Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, Ομάδων Παραγωγών, Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις

Το επόμενο βασικό σημείο που μπορούμε να σταθούμε είναι τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στον Τομέα του Τουρισμού, που εξετάζεται και στην συγκεκριμένη μελέτη. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 4399/2016 στον Τομέα του Τουρισμού εντάσσονται τα παρακάτω επενδυτικά σχέδια⁴³:

- Η ίδρυση ή η επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον 3 αστέρων
- Ο εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον 3 αστέρων
- Η επέκταση και ο εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει την λειτουργία τους

⁴² Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 22 Ιουνίου 2016 Αρ. φύλλου 117 Νόμος 4399/2016 «Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις
https://www.ependyseis.gr/anaptyxiakos/files/n4399_2016.pdf

⁴³ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 22 Ιουνίου 2016 Αρ. φύλλου 117 Νόμος 4399/2016 «Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις
https://www.ependyseis.gr/anaptyxiakos/files/n4399_2016.pdf

- Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής Τουριστικών Οργανωμένων Κατασκηνώσεων τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον 3 αστερών
- Ίδρυση και εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένων ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον 2 αστερών
- Εγκατάσταση Ειδικής Τουριστικής Υποδομής(συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού, κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια
- Εγκατάσταση αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού, όταν υποβάλλεται επιχειρηματικό σχέδιο από επιχειρηματικές συστάδες
- Ίδρυση ξενώνων φιλοξενίας νέων

Όπως παρουσιάζεται στο άρθρο 7 του Ν. 4399/2016, δίνεται η δυνατότητα ανάπτυξης του Εναλλακτικού Τουρισμού, με την ενίσχυση του αγροτουρισμού και του Εναλλακτικού Τουρισμού και σε περιοχές που η ανάπτυξη δεν υπάρχει καθόλου ή δεν έχει τόσο εμφανή αποτελέσματα ακόμη.

Ένα άλλο βασικό σημείο που πρέπει να παρακολουθήσει μια επιχείρηση για να μπορέσει να υπαχθεί στον συγκεκριμένο νόμο είναι **οι παρεχόμενες ενισχύσεις** που δίνονται στα επενδυτικά σχέδια που μπορούν να υπαχθούν και αυτές είναι:⁴⁴

- Φορολογική απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προς φόρου κερδών
- Επιχορήγηση, δωρεάν δηλαδή παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου
- Επιδότηση χρηματοδοτική μίσθωσης, κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης για την απόκτηση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και προσδιορίζεται ως

⁴⁴ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 22 Ιουνίου 2016 Αρ. φύλλου 117 Νόμος 4399/2016 «Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις
https://www.ependyseis.gr/anaptyxiakos/files/n4399_2016.pdf

ποσοστό της αξίας απόκτησης αυτών που εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις. Η επιδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 7 έτη

- Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, κάλυψη από το Δημόσιο μέρους του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ή συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και δεν λαμβάνουν άλλου είδους κρατική ενίσχυση
- Σταθεροποίηση συντελεστή φορολογίας εισοδήματος
- Χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου μέσω ταμείο συμμετοχών με τα εξής είδη: α) ίδια κεφάλαια ή β) δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου.

Οι παρεχόμενες ενισχύσεις που παρουσιάζονται στο άρθρο 10 του Ν.4399/2016 μπορούν να δοθούν μεμονωμένα αλλά και συνδυαστικά ανάλογα με την κάθε περίπτωση.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα βασικά σημεία του αναπτυξιακού νόμου, με βάση τα καθεστάτα ενίσχυσης, τα κίνητρα ενίσχυσης και τα ύψη των ενισχύσεων.

4399/2016 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΚΙΝΗΤΡΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Ενισχύσεις μηχανολογικού εξοπλισμού	Φοροαπαλλαγή	Σύμφωνα με ΧΠΕ	Θα διενεργείται διοικητικός έλεγχος και σε δείγμα 20% των προτάσεων επιτόπιος
Γενική Επιχειρηματικότητα	Φοροαπαλλαγή, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης, επιχορήγηση	Σύμφωνα με ΧΠΕ εκτός από τα επενδυτικά σχέδια που θα ενισχυθούν με επιχορήγηση	Επιχορήγηση μπορούν να λάβουν μόνο τα επενδυτικά σχέδια του άρθρου 12, με το ποσοστό ενίσχυσης να ανέρχεται στο 70% του ανώτατου ΧΠΕ. Τα υπόλοιπα κίνητρα παρέχονται στο 100% του ΧΠΕ.
Νέες Ανεξάρτητες ΜΜΕ	Φοροαπαλλαγή, επιδότηση	Σύμφωνα με ΧΠΕ εκτός από τα	Δικαιούχοι: μόνο οι νέες ή οι

		χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης, επιχορήγηση	επενδυτικά σχέδια που θα ενισχυθούν με επιχορήγηση	ανεξάρτητες ΜΜΕ. Για την επιχορήγηση η ενίσχυση θα ανέρχεται στο 70% του ανώτατου ΧΠΕ εκτός από τα έργα που εντάσσονται στο άρθρο 12 που θα λάβουν 100% του ποσοστού του ΧΠΕ.
Επενδύσεις Καινοτομικού Χαρακτήρα ΜΜΕ	για	Φοροαπαλλαγή, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης, επιχορήγηση	Σύμφωνα με ΧΠΕ εκτός από τα επενδυτικά σχέδια που θα ενισχυθούν με επιχορήγηση	Δικαιούχοι: μόνο ΜΜΕ για επενδυτικά σχέδια που αφορούν σε ανάπτυξη τεχνολογίας, καινοτομικά προϊόντα υπό προϋποθέσεις. Για την επιχορήγηση το ποσοστό ενίσχυσης θα ανέρχεται στο 70% του ανώτατου ΧΠΕ, εκτός από τα έργα που εντάσσονται στο άρθρο 12 που θα λάβουν το 100% του ποσοστού του ΧΠΕ.
Συνέργειες και Δικτυώσεις		Φοροαπαλλαγή, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης, επιχορήγηση	Σύμφωνα με ΧΠΕ εκτός από τα επενδυτικά σχέδια και τα επιπλέον ποσοστά του άρθρου 11	Η ενίσχυση χορηγείται αποκλειστικά στους φορείς που διαχειρίζονται τα clusters
Ολοκληρωμένα Χωρικά και Κλαδικά σχέδια		Φοροαπαλλαγή, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης, επιχορήγηση		Σε κάθε επενδυτικό σχήμα είναι η υποχρεωτική συμμετοχή τουλάχιστον 8 δικαιούχων του άρθρου 52. Οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν ενισχύονται με το κίνητρο της επιχορήγησης.
Επενδύσεις μείζονος μεγέθους		Σταθεροποίηση συντελεστή φορολογίας,		Επιλέξιμος προϋπολογισμός: άνω των 20 εκατ.

	φοροαπαλλαγή		ευρώ και δημιουργία τουλάχιστον 2 θέσεων εργασίας ανά 1εκ. ευρώ επιλέξιμου κόστους επένδυσης.
--	--------------	--	---

ΠΗΓΗ: Συνοπτικός Οδηγός του Αναπτυξιακού Νόμου 4399/2016 από την εταιρία noisis σύμβουλοι ανάπτυξης
http://noisis.gr/wp-content/uploads/2015/10/sinopsi_anartyxiakou.pdf

Στο παράρτημα 1 παραθέτοντας, το άρθρο 12 στο οποίο αναφέρονται οι ειδικές κατηγορίες ενίσχυσης και το άρθρο 52 που αναφέρονται οι δικαιούχοι ενίσχυσης για τις Συνέργειες και Δικτυώσεις. Επίσης έχουν προστεθεί και οι συγκεκριμένες περιοχές που είναι στις ειδικές κατηγορίες ενίσχυσης και παρατηρείται ότι βρίσκονται μέσα σε αυτές επτά(7) Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων, η Δημοτική Ενότητα Πραμάντων, Βαθυπέδη, Καλαρρυτών, Καστανοχώρων, Ματσουκίου, Συρράκου και Τζουμέρκων οι οποίες το χαρακτηριστικό τους είναι η τοποθεσία τους, ορεινή περιοχή και επίσης (4) τέσσερις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων, της Αθαμανίας, Αγνάντων, Θεοδωριανών, Μελλισουργών, με τις Δημοτικές Ενότητες των Αγνάντων και Θεοδωριανών να έχουν και ένα επιπλέον χαρακτηριστικό εκτός από το ότι είναι ορεινές περιοχές και την πληθυσμιακή μείωση >30%.(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1)

5.4 Trekking Hellas Group of Companies

Η Trekking Hellas είναι η πρώτη και μεγαλύτερη επιχείρηση τουρισμού υπαίθριων δραστηριοτήτων στην Ελλάδα από το 1986. Παρέχει μια πλήρη γκάμα δραστηριοτήτων στον χώρο του υπαίθριου Τουρισμού με διάφορες εκδηλώσεις, καλύπτοντας ανάγκες των διάφορων αγορών πελατών της. Οι πελάτες της είναι Ελληνικές Επιχειρήσεις, Tour Operators Εξωτερικού, Μεμονωμένοι Έλληνες, Αλλοδαποί Ταξιδιώτες, Παιδιά και Οικογένειες.

Στην Ελλάδα ο Όμιλος Trekking Hellas διακινεί περίπου 30.000 πελάτες ετησίως και διαθέτει μια βάση δεδομένων με πάνω από 28.000 ενεργούς πελάτες. Παράλληλα εισάγει περίπου 2.000 άτομα από το εξωτερικό για την πραγματοποίηση πολυήμερων διακοπών, ενώ υλοποιεί 180 εταιρικά προγράμματα ετησίως.

Το 1997 ιδρύεται η Lead Αειφόρος Ανάπτυξη Α.Ε., εταιρεία που παρέχει με σύστημα δικαιόχρησης (franchising) το κατοχυρωμένο εμπορικό σήμα Trekking Hellas σε υποψήφιους δικαιούχους σε όλη την Ελλάδα. Ο όμιλος Trekking Hellas αποτελείται σήμερα από 15 αυτόνομες επιχειρήσεις και απασχολεί πάνω από 70 άτομα σε όλη την Ελλάδα. Η μία από αυτές τις αυτόνομες επιχειρήσεις βρίσκεται στην περιοχή των Τζουμέρκων.⁴⁵

⁴⁵ Εταιρικό προφίλ της εταιρίας Trekking Hellas
<http://www.trekking.gr/el/company/%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%BB>

Η επιχείρηση στη περιοχή των Τζουμέρκων, είναι από τις πρώτες επιχειρήσεις του ομίλου Trekking Hellas και έχει 32 χρόνια εργασίας στο χώρο του Εναλλακτικού Τουρισμού.

Ο κύριος Δημήτριος Παπαγεωργίου, είναι ο υπεύθυνος της επιχείρησης, εκπαιδευτής οδηγός rafting, της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας I.R.F (INTERNATIONAL RAFTING FEDERATION) και ο οποίος ήταν πάρα πολύ πρόθυμος στο να μου παρουσιάσει κάποια στοιχεία για την εταιρεία και να με βοηθήσει πάνω στην εργασία.

Από την συνομιλία που είχα με το Κύριο Παπαγεωργίου αυτό που μου έκανε περισσότερο εντύπωση είναι το μεγάλο βάρος που έδωσε στις επιδιώξεις και τους στόχους που έχει η κάθε επιχείρηση είτε ασχολείται με τον Εναλλακτικό Τουρισμό είτε όχι.

Ως πρωτεύον συστατικό της επιτυχίας μιας επιχείρησης, είναι η ίδια η επιχείρηση, οι στόχοι της , οι επιδιώξεις της και η προσπάθεια της ίδιας της επιχείρησης να βελτιωθεί και να προσαρμοστεί σε διάφορες αλλαγές που προκύπτουν, είτε στον οικονομικό, είτε στον πολιτικό είτε σε οποιονδήποτε άλλο τομέα που την επηρεάζει.

Η Trekking Hellas είναι μια εταιρεία, που όπως αναφέρθηκε δραστηριοποιείται στον υπαίθριο Τουρισμό.

Σύμφωνα με τον Κύριο Παπαγεωργίου, η εταιρεία ενδιαφέρεται για τις επιθυμίες του πελάτη της και στοχεύει, μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνονται από τους πελάτες της, να γνωρίζει ποια δραστηριότητα θα ήθελαν οι πελάτες της να κάνουν, έτσι ώστε να οργανώνεται και να δημιουργεί συνεχώς νέες δραστηριότητες σύμφωνα με τα θέλω των πελατών της. Άρα σημαντικό για την εταιρία είναι η έρευνα των επιθυμιών των πελατών, για να είναι ανταγωνιστικοί και συγχρόνως μια επιχείρηση με μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων και να προσφέρει αυτό που θέλει ο πελάτης της.

Στην ερώτηση, αν θα χρησιμοποιούσε κάποιο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αναπτυξιακό Νόμο ή κάποιο από τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, η απάντηση ήταν «τα προγράμματα που διατίθενται είναι πάρα πολύ χρονοβόρα μέχρι να γίνουν και υπάρχει πληθώρα εγγράφων που χρειάζονται να μαζέψεις και δε μας συμφέρει να ασχοληθούμε με αυτά τα Προγράμματα».

Όσον αφορά στην ερώτηση αν η Περιφέρεια Ηπείρου προσπαθεί για την προώθηση της περιοχής , ο Κύριος Παπαγεωργίου ήταν σαφής « δεν υπάρχει κάποια ιδιαίτερη βοήθεια ή

προσπάθεια από τις τοπικές υπηρεσίες στην προώθηση της περιοχής και των επιχειρήσεων που υπάρχουν στην περιοχή».

Μεγάλο θετικό σημείο ωστόσο είναι η κατασκευή της Εγνατίας Οδού, η οποία έχει αυξήσει την επισκεψιμότητα πελατών από την Βόρεια Ελλάδα, περιμένοντας και από Νότια Ελλάδα μετά την ολοκλήρωση της Ιόνιας Οδού. Χαρακτηριστική είναι η εξής φράση του «πριν την κατασκευή της Εγνατίας Οδού δεν έβλεπες στα Τζουμέρκα ούτε ένα Θεσσαλονικιό».

Στην ερώτηση κατά πόσο η οικονομική κρίση επηρέασε την συγκεκριμένη ατομική επιχείρηση στα Τζουμέρκα ο σχολιασμός που ειπώθηκε ήταν θετικός παρά αρνητικός. Ο κύριος Παπαγεωργίου παρουσιάζοντας την τάση των τζίρων από το 2013 έως το 2016 όχι μόνο αρνητικός δεν είναι αλλά στην χρονιά 2014 υπάρχει αύξηση του τζίρου 15% από το 2013 και αύξηση πελατών σε 24% από το 2013.

ΠΙΝΑΚΑΣ:5.2

Trekking Hellas ΤΤζουμέρκα	2013 – 2014	2014 – 2015	2015 - 2016
ΤΖΙΡΟΣ	Αύξηση 15%	Αύξηση 2%	Αύξηση 15%
ΠΕΛΑΤΕΣ	Αύξηση 24%	Αύξηση 2%	Αύξηση 20%

ΠΗΓΗ: Συνέντευξη με τον Υπεύθυνο Παπαγεωργίου Δημήτριο

Όπως φαίνεται και στον πίνακα, αντίστοιχη αυξητική τάση υπάρχει και στο 2015 με 2016.

Στην περίοδο της οικονομικής κρίσης, υπάρχει μια αύξηση στον Οικογενειακό Τουρισμό και αρκετά μεγάλη μείωση στον Μεμονωμένο Τουρισμό και γενικότερα λόγω της κρίσης οι επισκέπτες που πηγαίνουν στην περιοχή των Τζουμέρκων έρχονται σε ομάδες, λόγω του ότι συμφέρει οικονομικά μοιράζοντας τα έξοδα και το γεγονός ότι η Trekking Hellas Τζουμέρκα, έχει δημιουργήσει τέτοια ομαδικά πακέτα αρκετά οικονομικά έτσι ώστε να μπορέσει όχι μόνο να μείνει σταθερή στον τζίρο της, αλλά και να τον αυξήσει όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα πηγαίνοντας αρκετά καλά και φτάνοντας τους στόχους της.

Όπως φαίνεται και στις Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσεις της Μητρικής Εταιρείας της Trekking Hellas, όντως ισχύει αυτή η αυξητική τάση στους τζίρους της

επιχείρησης με τα στοιχεία που μου παρουσίασε και ο Κύριος Παπαγεωργίου από την Trekking Hellas Τζουμέρκα. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2)

Άρα η αυξητική τάση αντιπροσωπεύει το σύνολο της εταιρίας και όχι μεμονωμένα, πράγμα που δείχνει την μέθοδο της επιχείρησης συνολικά που χρησιμοποιεί στοχεύοντας τον πελάτη – επισκέπτη με τον τρόπο που είναι απαραίτητος στη σημερινή εποχή λόγω της κρίσης, χρησιμοποιώντας ευέλικτα και οικονομικά πακέτα, πετυχαίνοντας τους στόχους της.

5.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την μελέτη που έγινε στον Εναλλακτικό Τουρισμό, στην περιοχή των Τζουμέρκων και στα διάφορα προγράμματα που υπάρχουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ανάπτυξη του Εναλλακτικού Τουρισμού και της συγκεκριμένης περιοχής – μελέτης καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα.

Ο Εναλλακτικός Τουρισμός είναι ένα είδος Τουρισμού που αρχίζει και επεκτείνεται στην χώρα μας. Είναι αρκετοί οι άνθρωποι που επιλέγουν τον Εναλλακτικό Τουρισμό, ως μία διαφορετική Τουριστική μορφή. Οι άνθρωποι τα τελευταία χρόνια θέλουν να έρχονται πιο κοντά με την φύση και το περιβάλλον επιλέγοντας υπαίθριες δραστηριότητες, αγροτουρισμό, θρησκευτικό Τουρισμό και πολλά άλλα είδη του Εναλλακτικού Τουρισμού.

Τα είδη του Εναλλακτικού Τουρισμού είναι πάρα πολλά και μέσα από αυτά ο επισκέπτης έχει να δει και να κάνει πάρα πολλά. Οι γνώσεις, οι εμπειρίες, η αδρεναλίνη, η φυσική και ψυχική ηρεμία που μπορεί να πάρει από τον Εναλλακτικό Τουρισμό κάποιος είναι πάρα πολλή σημαντική. Ο άνθρωπος στη σημερινή εποχή είναι εγκλωβισμένος στην αγχωτική του καθημερινότητα και ο Εναλλακτικός Τουρισμός είναι μια μορφή Τουρισμού που μπορεί να τον χαλαρώσει από αυτή την καθημερινότητα.

Η Περιοχή των Τζουμέρκων, όπως αναλύθηκε και στην συγκεκριμένη μελέτη, είναι μια περιοχή που ενδείκνυται για μορφές του Εναλλακτικού Τουρισμού. Είναι το κατάλληλο μέρος που μπορεί ο επισκέπτης της να χαλαρώσει, να αθληθεί, να εξερευνήσει, να δει όμορφα τοπία, φυσική ομορφιά, ποτάμια, σπήλαια, μνημεία, μοναστήρια, ότι μπορεί να φανταστεί κανείς μπορεί να το βρει στην περιοχή των Τζουμέρκων.

Ο χώρος του Εναλλακτικού Τουρισμού όσον αφορά τα νούμερα σίγουρα δεν μπορεί να φτάσει τον Μαζικό Τουρισμό, όμως είναι ένα κομμάτι του Τουρισμού γενικότερα που αξίζει να έχει μεγαλύτερη θέση στην σκέψη του επισκέπτη και να προωθείται περισσότερο με μεγαλύτερη θέρμη από την πλευρά της πολιτείας και της τοπικής κοινωνίας. Είναι ο Τουρισμός, ο οποίος μπορεί και πάλι να γεμίσει με κόσμο της απομακρυσμένες περιοχές μας, που παρότι έχουν τόση φυσική ομορφιά είναι άδειες.

Ο Εναλλακτικός Τουρισμός αν και έχει προωθηθεί από την Ευρωπαϊκή ένωση με πολλά προγράμματα, θεωρώ ότι θα πρέπει να προωθηθεί περισσότερο από την τοπική κοινωνία και την τοπική αυτοδιοίκηση της κάθε περιοχής. Στην περιοχή της Ηπείρου, η περιοχή των Τζουμέρκων χάνεται στο χρόνο με την τοπική αυτοδιοίκηση, να «κολλάει» στα ψιλά γράμματα των νόμων και να μην απαιτεί το καλύτερο που μπορεί να κάνει για την περιοχή αυτή, για την ανάπτυξή της για την προώθησή της. Δεν είναι μόνο η Περιοχή των Τζουμέρκων που είναι σε αυτή την κατάσταση είναι και πολλές άλλες περιοχές της Ηπείρου του Νομού Αρταίων που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση.

Όπως αναφέρθηκε και Ο κύριος Παπαγεωργίου υπεύθυνος του Trekking Hellas Τζουμέρκα, η ιδιωτική πρωτοβουλία τους έχει φέρει στη θέση που είναι τώρα η επιχείρησή τους. Μόνο με την ιδιωτική πρωτοβουλία έχουν φτάσει σε αυτό το σημείο.

Ταπεινή μου γνώμη δεν φτάνει μόνο η ιδιωτική πρωτοβουλία όταν χώροι και περιοχές όπως τα Τζουμέρκα χάνονται στο πέρασμα των χρόνων.

Ο Αναπτυξιακός Νόμος όπως και τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2014 – 2020 προωθούν αρκετά τον Εναλλακτικό Τουρισμό και την αειφόρου ανάπτυξη, κυρίως μειονοτικών περιοχών και ορεινών περιοχών ,αλλά σύμφωνα και με την άποψη του κυρίου Παπαγεωργίου έχουν αρκετοί γραφειοκρατία και είναι αρκετά χρονοβόρα σε σχέση με το χρόνο υλοποίησή τους.

Συνοψίζοντας, ο Εναλλακτικός Τουρισμός έχει πολλά περιθώρια ανάπτυξης και η περιοχή των Τζουμέρκων ακόμη μεγαλύτερα περιθώρια να αναπτυχθεί διότι είναι ένας τόπος ο οποίος έχει πολλές φυσικές ομορφιές δυνατότητες και αν αξιοποιηθεί σωστά από την τοπική αυτοδιοίκηση και γενικότερα από την πολιτεία μπορεί να συναγωνιστεί πολλά μέρη του εξωτερικού, τα οποία έχουν αξιοποιηθεί και έχουν αναπτυχθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγροτουρισμός – Οικοτουρισμός & Βιολογική Αιγοπροβατοτροφία: Καινοτομία, Επιστήμη & Παραγωγή Επιμέλεια :Ιωάννης Σωτηρόπουλος 2011

Αναπτυξιακή Εταιρεία « ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Ευρύτερης Περιοχής του Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων, 2006

Βαρβαρέσος Στέλιος, Τουρισμός Οικονομικές Προσεγγίσεις, 2000 β' έκδοση

Βαρβαρέσος Στέλιος. Τουρισμός έννοιες, μεγέθη, δομές Αθήνα 2000 β έκδοση

Βασικά μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού 2016

<http://sete.gr/el/stratigiki-gia-ton-tourismo/vasika-megethi-tou-ellinikoy-tou>

Βενετσανοπούλου Γ. Μάρω. Η Κρατική Συμβολή Στον Τουρισμό - Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού - Ιστορική Εξέλιξη - Θεσμικό Πλαίσιο 2006

Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του Μόνιμου Πληθυσμού της χώρας σύμφωνα με την αναθεώρηση των Αποτελεσμάτων της απογραφής Πληθυσμού – Κατοίκων 2011 στις 20/03/2014 <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/->

Δρ. Κωνσταντίνος Ανδριώτης Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός 2008 Αθήνα

Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια για την περιοχή των

Τζουμέρκων https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%B1%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC_%CE%8C%CF%81%CE%B7#cite_note-4

Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας Και
Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2001

Εταιρικό προφίλ της εταιρίας Trekking Hellas

<http://www.trekking.gr/el/company/%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%BB>

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως 22 Ιουνίου 2016 Αρ. φύλλου 117 Νόμος 4399/2016

«Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Περιφερειακή Ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις https://www.ependyseis.gr/anaptyxiakos/files/n4399_2016.pdf

Ισολογισμοί της Εταιρίας LEAD Αειφόρος Ανάπτυξη Ανώνυμος Εταιρία Εμπορική Εισαγωγών Τουρισμού Υπαίθριων Εκδηλώσεων και Αναψυχής με δ. Τ. LEAD ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Α.Ε. <http://www.et.gr/index.php/2013-01-28-14-06-23/search-ae-epe-issue-with-publisher-criteria>

Περιγραφή Εθνικού Πάρκου από τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων και Χαράδρας Αράχθου <http://www.tzoumerka-park.gr/perigrifi/>

Πίνακας Κατανομής των χρηματοδοτικών πόρων περιόδου 2014-2020 ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα https://www.espa.gr/el/Documents/OPs2014-2020_FinancialData.pdf

Προγράμματα ΕΣΠΑ περιόδου 2014-2020 <https://www.espa.gr/el/Pages/staticESPA2014-2020.aspx>

Συγκριτικά στοιχεία πληθυσμού 2001 – 2011

https://www.eetaa.gr/arxeio/20130326_sygritika_plithismou_2011.pdf

Συνοπτική Παρουσίαση του αναπτυξιακού νόμου 4399/2016 από την εταιρεία NOISIS σύμβουλοι ανάπτυξης http://noisis.gr/wp-content/uploads/2015/10/sinopsi_anaptyxiakou.pdf

Τομάρας – Λαγός 2005

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

6874

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

Τόμος Α' 11/7/22.06.2016

επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού 5% του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

ζ. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παραγράφου 7 του άρθρου 9 ορίζεται στο 45% αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χρησιμοποιούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χρησιμοποιούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης.

η. Για τις δαπάνες της παραγράφου 8 του άρθρου 9 η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται σε ποσοστό αα) οαρόντα πάντα τοις εκατό (45%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το στοιχείο α' ή β' της παραγράφου 6 του άρθρου 41 Γ.Α.Κ., ββ) τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το στοιχείο γ' της παρ. 6 του άρθρου 41 Γ.Α.Κ. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χρησιμοποιούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χρησιμοποιούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά πάντα (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης, σύμφωνα με το Χ.Π.Ε. Οι δαπάνες της παραγράφου 8 του άρθρου 9 στις περιπτώσεις αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης για ίδια χρήση από ΑΠΕ ενισχύονται μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

θ. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παραγράφου 9 του άρθρου 9 ορίζεται στο οαρόντα πάντα τοις εκατό (45%) αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χρησιμοποιούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χρησιμοποιούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α' της Συνθήκης και κατά πάντα (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ' της Συνθήκης. Το ποσό της ενίσχυσης για το δίκτυο διανομής δεν υπερ-

βαίνει τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσής. Το κέρδος εκμετάλλευσής αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

ι. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών της παρ. 10 του άρθρου 9 ορίζεται στο 50% αυτών. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού 10% του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

κ. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη του άρθρου 67. Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα ενισχύσεις στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις δεν μπορεί να υπερβούν οαρωτικά τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 Γ.Α.Κ.

Άρθρο 12 Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων

Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων, όπως αυτές ορίζονται στα επιμέρους καθεστώτα του Ειδικού Μέρους, παρέχονται σε:

α. εξωτερικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αύξησαν την εξωτερική τους, δηλαδή το λόγο αξίας των εξαγωγών τους προς τον κύκλο εργασιών τους, είτε σε ποσοστό τουλάχιστον 10% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, είτε σε ποσοστό τουλάχιστον 5% κατά μέσο όρο την τελευταία τριετία πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον οι εξαγωγές τους καταλαμβάνουν περισσότερο από το 70% του κύκλου εργασιών τους το τρίτο έτος πριν το έτος υποβολής της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου.

β. καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, των οποίων οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης έχουν υπερβεί το 10% του συνόλου των λειτουργικών τους δαπανών, για ένα (1) τουλάχιστον έτος από τα τρία τελευταία πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, γ. ανεξάρτητες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου προχωρούν σε διαδικασία συγχώνευσης είτε με απορρόφηση είτε με δημιουργία νέας εταιρείας, αποκλεισμένες ρητά της εξαγοράς,

δ. επιχειρήσεις, οι οποίες παρουσιάζουν αύξηση της απασχόλησής τους: μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αύξησαν την απασχόλησή τους (με βάση τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας) σε ποσοστό τουλάχιστον 10% την τελευταία τριετία πριν την αίτηση υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος νόμου,

ε. συνεταιρισμούς, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) του Ν. 4019/2011 (Α' 216), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.), Ομάδες Παραγωγών (Ο.Π.), Αγροτικές Εταιρείες Συμπράξεως (Α.Ε.Σ.) του Ν. 4384/2016 (Α' 78),

στ. επιχειρήσεις, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υλοποιούνται σε έναν από τους κλάδους Τεχνολογίας,

Πληροφορικής, Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) και αγροδιατροφής, ως κύριο κλάδο δραστηριότητάς τους.

Γ. επιχειρήσεις, οι οποίες επιτυγχάνουν αυξημένη προστιθέμενη αξία, όπως αυτή προσδιορίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ κατά το χρόνο της έκδοσης της απόφασης προκήρυξης, σε σχέση με το μέσο όρο του κλάδου τους.

η. επιχειρήσεις, των οποίων το υπαγόμενο επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε Βιομηχανικούς και Επιχειρηματικούς Περιοχές (Β.Ε.Π.Ε.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της αναφερόμενης επιχείρησης.

β. επιχειρήσεις των οποίων το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε ειδικές περιοχές, οι οποίες αναφέρονται στο σχετικό Παράρτημα. Μια περιοχή χαρακτηρίζεται ως ειδική, εφόσον πληροί τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

αα. ορεινή περιοχή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛΣΤΑΤ, εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας.

ββ. παραμεθόρια περιοχή, δηλαδή περιοχές σε απόσταση τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα, καθώς και τα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, της νήσου της Σαμοθράκης του Νομού Έβρου και του Νομού Δυδοκανήσου.

γγ. νησιωτική περιοχή, δηλαδή τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων κατοίκων (3.100) κατοίκων και

δδ. περιοχές που παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση, όπως αυτή προκύπτει κατά τα έτη των δύο πιο πρόσφατων απογραφών (2001 και 2011), και αφορά μείωση μόνιμου πληθυσμού άνω του 30%.

ι. επιχειρήσεις των οποίων το επενδυτικό σχέδιο υλοποιείται σε περιοχές με ιδιαίτερα αυξημένες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές και ιδίως: Αγαθονήσι, Κάτωμνος, Καστάλιον, Κως, Λέρος, Λέσβος, Σάμος, Σύμη, Χίος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Εσωτερικών μπορούν να επανακαθοριστούν οι ως άνω περιοχές ανάλογα με τις μεταναστευτικές ροές.

κ. με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ή/και συναρμόδιου Υπουργού μπορεί να εξαιρούνται περαιτέρω το είδος των επιχειρήσεων της περίπτωσης στ' του παρόντος άρθρου ή και κάθε συνάφες θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Άρθρο 13 Υποβολή αίτησης υπαγωγής

1. Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και

Τουρισμού, η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 4314/2014 (Α' 265).

2. Οι αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται ως εξής:

α. επενδυτικά σχέδια επένδυσης ύψους έως και τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, που υλοποιούνται μέσα στα όρια της κάθε Περιφέρειας, υποβάλλονται στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας. Ειδικά για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου οι αιτήσεις επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στην Περιφερειακή Ενότητα Δωδεκανήσου υποβάλλονται στη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Δωδεκανήσου.

β. επενδυτικά σχέδια επένδυσης ύψους άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, που υλοποιούνται στις Περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, υποβάλλονται στη Διεύθυνση Περιφερειακής Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (πρώην Μακεδονίας και Θράκης).

γ. στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού για όλα τα υπόλοιπα επενδυτικά σχέδια.

3. Η αίτηση υπαγωγής και ο οικείος φάκελος ταχυμετρικής υποβολής υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) και ο απών ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή και καταχώρισή τους. Όλες οι αιτήσεις υπαγωγής με τη συνημμένη ταχυμετρική τους τηρούνται ηλεκτρονικά στην αρμόδια υπηρεσία παραλαβής. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και το περιεχόμενο της αίτησης καθορίζονται στις αποφάσεις προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

4. Δεν επιτρέπεται η υποβολή από τον ίδιο φορέα αίτησης υπαγωγής σε περισσότερα του ενός καθεστώτα ενισχύσεων, για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες. Δεν επιτρέπεται επίσης να υποβληθεί αίτηση για υπαγωγή επένδυσης, η οποία είτε στο σύνολό της, είτε εν μέρει, έχει ήδη υπαχθεί στις ενισχύσεις του παρόντος ή άλλων καθεστώτων ενίσχυσης. Οι ως άνω αιτήσεις απορρίπτονται με απολογημένη απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, το δε οικείο παράβολο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.

5. Για την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων, εξαιρουμένων των επενδύσεων μεζονος μεγέθους των άρθρων 65 έως 69, απαιτείται παράβολο που ορίζεται στο 0,005 του επιλέξιμου ύψους του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Για τις επενδύσεις μεζονος μεγέθους των άρθρων 65 έως 69 απαιτείται παράβολο που ορίζεται στο 0,001 του επιλέξιμου ύψους του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση το ως άνω ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει τις πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Τα ως άνω ποσά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών.

6. Με την οικεία απόφαση προκήρυξης μπορούν να διαφοροποιούνται οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων

και 10 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ίδια χρήση της παραγράφου 8 του άρθρου 9.

3. Τα επενδυτικά σχέδια των υπό ίδρυση μακρών και πολύ μακρών επιχειρήσεων μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παραγράφου 1 με τις δαπάνες εισήγησης της παραγράφου 2 του άρθρου 9.

4. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παραγράφων 3, 4 και 7 του άρθρου 9.

5. Τα επενδυτικά σχέδια Μακρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παραγράφων 3, 4 και 8 του άρθρου 9.

6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παραγράφων 3, 4 και 9 του άρθρου 9.

Άρθρο 49

Είδη ενισχύσεων

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της απορρόφησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περιπτώσεις α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 8.

Άρθρο 50

Υψος ενισχύσεων

1. Τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση: α) τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8 και β) τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, για τις αντίστοιχες δαπάνες των παραγράφων 2 έως 6 του άρθρου 48.

2. Το ποσοστό της επιχορήγησης για το παρόν καθεστώς ενισχύσεων ορίζεται στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης ενίσχυσης εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 12, για τα οποία το ποσοστό επιχορήγησης ορίζεται στο εκατό τοις εκατό (100%).

Άρθρο 51

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ

Άρθρο 52

Δικαιούχοι ενίσχυσης

1. Επιχειρηματικές οντότητες (cluster) θεωρούνται για τις ανάγκες του παρόντος, δίκτυα επιχειρήσεων, στα

οποία μπορούν να συμμετάσχουν ερευνητικά/εκπαιδευτικά ιδρύματα (πανεπιστήμια, δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί έρευνας και ανάπτυξης, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. κ.λπ.), που δραστηριοποιούνται σε περιφερειακό ή δεσπερφορειακό επίπεδο και έχουν θεματική επίσημη. Οι επιχειρηματικές οντότητες διευθύνονται και συντονίζονται από φορέα διαχείρισης με νομική προσωπικότητα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6, στον οποίο συμμετέχουν όλα τα μέλη του. Ο φορέας διαχείρισης της επιχειρηματικής οντότητας την εκπροσωπεί, αναπτύσσει και εφαρμόζει δραστηριότητες που υποστηρίζουν την ανάπτυξη της και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για καθέναν από τους συμμετέχοντες σε αυτή.

2. Στις επιχειρηματικές οντότητες που υπάγονται στο παρόν καθεστώς πρέπει να συμμετάσχουν τουλάχιστον: α) εφ' (5) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Περιφέρεια Αττικής ή στο Νομό Θεσσαλονίκης, ή

β) τίσσερις (4) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια, που πρόκειται να υλοποιηθούν στους λοιπούς νομούς της επικράτειας.

Αν οι κοινές δράσεις αναπτύσσονται συνδυαστικά στις γεωγραφικές περιοχές των περιπτώσεων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου, ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός συμμετεχόντων στην επιχειρηματική οντότητα προσδιορίζεται κατά αναλογία προς τις περιπτώσεις αυτές, με βάση τους νομούς στους οποίους πραγματοποιούνται οι επενδυτικές δαπάνες που υπερβαίνουν το 50% του επιλέξιμου κόστους. Αν στην επιχειρηματική οντότητα συμμετέχουν επιχειρήσεις συνδεδεμένες ή συνεργαζόμενες, αυτές θεωρούνται ως μία για τον προσδιορισμό του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού επιχειρήσεων της παρούσας παραγράφου.

3. Αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος μπορεί να υποβληθούν από το φορέα διαχείρισης υφιστάμενων ή υπό σύσταση επιχειρηματικών οντοτήτων και όχι από μεμονωμένα ή αν δυνάμει μέλη της. Εφόσον ο φορέας διαχείρισης δεν έχει ήδη συσταθεί κατά την υπαγωγή του σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος, οι διαδικασίες σύστασής του πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εντός της προθεσμίας η οποία τίθεται στην απόφαση υπαγωγής. Ο φορέας διαχείρισης συνιστά το φορέα υλοποίησης του ενισχυόμενου επενδυτικού σχεδίου.

Άρθρο 53

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Στο παρόν καθεστώς υπάγονται επενδυτικά σχέδια τα οποία αποτελούν κοινές δράσεις και τελούν σε συνάρτηση ή προς εξυπηρέτηση και υποστήριξη των κύριων δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και φορέων που απαρτίζουν τις επιχειρηματικές οντότητες. Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι όσα προβλέπονται στο άρθρο 7. Κατά παράβαση της παραγράφου 2 του άρθρου 7 μπορούν να υπαχθούν και επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων, που υπάγονται στους ενισχυόμενους κλάδους του άρθρου 7, και των οποίων η κοινή δράση αφορά στους εξής Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας:

-69- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.

157	122:80524	ΖΙΤΣΑΣ	ΖΙΤΣΑΣ			Π		1
158	122:80525	ΜΕΛΑΘΕΣΣΩΝ	ΖΙΤΣΑΣ			Π		1
159	122:80601	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0		Π		2
160	122:80602	ΛΕΤΟΜΗ/ΛΙΒΗΘ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0		Π		2
161	122:80603	Δ.ΣΤΡΑΤΟΥ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0	ΝΑΙ			3
162	122:80604	ΜΑΣΤΟΡΧΩΡΙΚΩΝ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0	ΝΑΙ	Π		3
163	122:80605	ΘΟΥΚΑΣ	ΚΟΝΙΤΣΑΣ	0		Π		2
164	122:80701	ΜΕΤΣΘΒΟΛΙ	ΜΕΤΣΘΒΟΥ	0				1
165	122:80702	ΒΥΝΑΠΙΑΣ	ΜΕΤΣΘΒΟΥ	0				1
166	122:80703	ΜΗΛΕΑΣ	ΜΕΤΣΘΒΟΥ	0	ΝΑΙ			2
167	122:80801	ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ	ΠΟΥΦΝΙΟΥ	0		Π		2
168	122:80802	ΑΝΩ ΣΑΜΑΜΑ	ΠΟΥΦΝΙΟΥ			Π		1
169	122:80803	ΑΝΩ ΠΟΥΦΝΙΟΥ	ΠΟΥΦΝΙΟΥ	0		Π		2
170	122:80804	ΔΕΛΦΙΝΑΚΙΟΥ	ΠΟΥΦΝΙΟΥ	0		Π		2
171	122:80805	ΛΑΒΒΑΛΗΩ	ΠΟΥΦΝΙΟΥ	0		Π		2
172	122:80806	ΒΟΥΝΙΑΝΗΣ	ΠΟΥΦΝΙΟΥ	0		Π		2
173	122:90104	ΕΦΘΟΥΣΙΟΥ	ΑΡΤΗΝΩΝ	0				1
174	122:90201	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΠΕΡΓΟΥ ΚΑΡΑΣΣΑΧΗ	0				1
175	122:90202	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΣΣΑΧΗ	ΠΕΡΓΟΥ ΚΑΡΑΣΣΑΧΗ	0				1
176	122:90203	ΤΕΤΡΑΓΥΝΗΣ	ΠΕΡΓΟΥ ΚΑΡΑΣΣΑΧΗ	0				1
177	122:90301	ΑΕΑΜΑΝΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΣΟΥΜΕΡΚΩΝ	0				1
178	122:90302	ΑΓΝΑΤΩΝ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΣΟΥΜΕΡΚΩΝ	0	ΝΑΙ			2
179	122:90303	ΘΕΣΣΑΛΩΝΩΝ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΣΟΥΜΕΡΚΩΝ	0	ΝΑΙ			2
180	122:90304	ΜΕΛΙΣΣΟΥΓΩΝ	ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΣΟΥΜΕΡΚΩΝ	0				1
181	122:00101	ΗΓΟΥΜΕΝΤΣΑΣ	ΗΓΟΥΜΕΝΤΣΑΣ			Π		1
182	122:00103	ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΥ	ΗΓΟΥΜΕΝΤΣΑΣ			Π		1
183	122:00105	ΣΥΒΟΥ	ΗΓΟΥΜΕΝΤΣΑΣ			Π		1
184	122:00201	ΠΑΡΑΜΒΕΙΑΣ	ΣΟΥΛΟΥ			Π		1
185	122:00203	ΣΟΥΛΟΥ	ΣΟΥΛΟΥ	0				1
186	122:00301	ΦΙΝΑΤΩΝ	ΦΙΝΑΤΩΝ	0		Π		2
187	122:00302	ΖΑΠΑΣΑΣ	ΦΙΝΑΤΩΝ			Π		1
188	122:10202	ΑΝΔΡΕΙΟΥ	ΖΗΡΟΥ	0	ΝΑΙ			2
189	122:10204	ΗΡΑΚΛΕΑΣ	ΖΗΡΟΥ	0				1

124	121:70182	ΚΑΤΟ ΚΝΕΙΝΩΝ	ΦΛΟΡΙΝΑΣ	D		Π		2
125	121:70183	ΜΕΝΤΗΣ	ΦΛΟΡΙΝΑΣ	D		Π		2
126	121:70184	ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΦΛΟΡΙΝΑΣ	D		Π		2
127	121:70261	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	D		Π		2
128	121:70282	ΑΕΨΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	D		Π		1
129	121:70283	ΒΑΡΚΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	D				1
130	121:70284	ΝΕΚΟΒΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	D				1
131	121:70285	ΡΥΜΟΛΙΟΥ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	D	NAI	Π		2
132	121:70286	ΘΙΑΣΙΑ	ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	D		Π		1
133	121:70301	ΨΕΥΔΙΩΝ	ΠΡΕΣΠΩΝ	D	NAI	Π		3
134	121:70302	ΚΡΥΤΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ	ΠΡΕΣΠΩΝ	D		Π		2
135	122:80103	ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	D				1
136	122:80104	ΜΗΘΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	D	NAI			1
137	122:80105	ΠΑΜΒΟΤΙΩΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	D				1
138	122:80106	ΠΕΡΑΜΠΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	D				1
139	122:80201	ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
140	122:80202	ΒΑΓΥΛΕΣΟΥ	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
141	122:80203	ΚΑΛΑΡΤΩΝ (ΣΑΜΦΡΥΤΩΝ)	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
142	122:80204	ΚΑΤΕΛΑΝΟΚΩΡΙΩΝ	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
143	122:80205	ΜΑΤΣΟΥΛΟΥ	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
144	122:80206	ΣΦΑΚΟΥ (ΣΥΡΑΚΟΥ)	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
145	122:80207	ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	ΒΟΡΕΙΟΝ ΤΣΟΥΜΕΡΙΩΝ	D				1
146	122:80301	ΑΠΟΛ ΑΗΜΕΤΡΙΟΥ	ΔΟΔΩΝΗΣ	D				1
147	122:80302	ΔΟΔΩΝΗΙ	ΔΟΔΩΝΗΣ	D				1
148	122:80303	ΛΑΚΑΣ ΕΣΥΛΙΟΥ	ΔΟΔΩΝΗΣ	D				1
149	122:80304	ΣΕΛΥΩΝ	ΔΟΔΩΝΗΣ	D				1
150	122:80401	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	D		Π		2
151	122:80402	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	D				1
152	122:80403	ΒΟΒΟΥΣΗΣ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	D				1
153	122:80404	ΛΑΠΙΤΡΙΟΥ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	D		Π		2
154	122:80405	ΤΥΜΑΦΗΣ	ΖΑΓΟΡΙΟΥ	D		Π		2
155	122:80502	ΕΙΘΑΝΗΣ	ΖΥΓΙΑΣ	D		Π		2
156	122:80503	ΕΥΡΥΜΕΝΩΝ	ΖΥΓΙΑΣ	D		Π		1

6910

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τεύχος Α' 11/722 06/2016

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ				
31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011)				
	Ποσό κλεισμένης		Ποσό προηγ	
	χρήσεως 2011		χρήσεως 2010	
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ				
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		583.060,26		559.897,76
Μείον Κόστος πωλήσεων		468.303,54		310.292,77
Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		114.756,72		249.604,99
Πλέον Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως				
α) Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	17.764,36		21.436,75	
β) Επιχορηγήσεις και λοιπά έσοδα	1.955,82	19.720,18	3.494,42	24.931,17
Σύνολο		134.476,90		274.536,16
Μείον 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	58.110,14		174.133,98	
2. Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	14.523,00		14.523,00	
3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	51.153,54	123.786,68	74.537,75	263.194,74
Μερικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		10.690,22		11.341,42
Πλέον 4. Πιστωτικοί τόκοι και συν. έσοδα	3,44		0,00	
Μείον 3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	9.001,32	-8.997,88	10.765,34	-10.765,34
Ολικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		1.692,34		576,08
II. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
Μείον 1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	0,00		-479,49	
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	-1.330,13		-226,21	
Πλέον 1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	0,00	-1.330,13	275,19	-430,51
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα		362,21		145,57
Μείον:				
Σύνολον αποσβέσεων παγίων στοιχείων	22.823,98		0,01	
Μείον : Οι από αυτές ενσωμ/νες στο λογ. κόστος	22.823,98	0,00	0,01	0,00
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΕΡΗ ΧΡΗΣΕΩΣ		362,21		145,57

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ				
31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012)				
	Ποσό κλεισμένης		Ποσό προηγ	
	χρήσεως 2012		χρήσεως 2011	
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ				
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		684.410,51		583.060,26
Μείον Κόστος πωλήσεων		626.814,04		468.303,54
Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		57.596,47		114.756,72
Πλέον Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως				
α) Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	15.229,94		17.764,36	
β) Επιχορηγήσεις και λοιπά έσοδα	0,00	15.229,94	1.955,82	19.720,18
Σύνολο		72.826,41		134.476,90
Μείον 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	38.910,14		58.110,14	
2. Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	0,00		14.523,00	
3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	26.145,78	65.055,92	51.153,54	123.786,68
Μερικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		7.770,49		10.690,22
Πλέον 4. Πιστωτικοί τόκοι και συν. έσοδα	27,08		3,44	
Μείον 3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	5.107,61	-5.080,53	9.001,32	-8.997,88
Ολικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		2.689,96		1.692,34
II. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
Μείον 1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	-5.558,41		0,00	
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	-2.071,73		-1.330,13	
Πλέον 1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	0,00	-7.630,14	0,00	-1.330,13
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα		-4.940,18		362,21
Μείον:				
Σύνολον αποσβέσεων παγίων στοιχείων	0,00		22.823,98	
Μείον : Οι από αυτές ενσωμ/νες στο λογ. κόστος	0,00	0,00	22.823,98	0,00
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΕΡΗ ΧΡΗΣΕΩΣ		-4.940,18		362,21

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ			
31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014 (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2014)			
	Ποσά κλειομένης χρήσεως 2014		Ποσά προηγ. χρήσεως 2013
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ			
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		1.223.215,84	1.065.220,94
Μείον: Κόστος πωλήσεων		1.158.169,50	987.478,92
Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		65.046,34	77.742,02
Πλέον: Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως			
α) Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	0,00		4.910,64
β) Επιχορηγήσεις και λοιπά έσοδα	0,00	0,00	0,00
Σύνολο		65.046,34	82.652,66
Μείον: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	31.536,27		57.102,33
2. Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	0,00		0,00
3. Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	28.386,79	59.923,06	18.691,50
Μερικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		5.123,28	8.760,32
Πλέον: 4. Πιστωτικοί τόκοι και συν. έσοδα	76,21		262,70
Μείον: 3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	4.011,52	-3.935,31	7.949,70
Ολικά αποτελέσματα (κέρδη) εκμεταλλεύσεως		1.187,97	1.073,32
II. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μείον: 1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	-12,72		-1.331,71
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	-11,43		0,00
Πλέον: 1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	0,00	-24,15	0,00
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα		1.163,82	-258,36
Μείον:			
Σύνολον αποσβέσεων παγίων στοιχείων	30.221,51		22.815,95
Μείον : Οι από αυτές ενσωμ/νες στο λειτ. κόστος	30.221,51	0,00	0,00
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΕΡΔΗ ΧΡΗΣΕΩΣ		1.163,82	-258,36